☛ Andra profnumret utkommer omkring den 17 december och erhålles mot insändande af namn, adress och ett 4-öres porto. ☚

Profn:r 1	Tidningen kostar endast 1 krona för qvartalet, postarvodet inberäknadt.	Redaktör och ansvarig utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Stockholm, Gernandts Boktr.-Aktieb.	Tidningen utgifves i hufvudstaden hvarje helgfri fredag. Med månadens sista nummer följer en fullständig mode- och mönstertidning.	1887

— Iduns äpplen, som man vet, Väl kunna hjertat ungdom skänka, Men ej vår kropp odödlighet!

Frans Hedberg.

Idun.

När från Valhalls kämpastrider
trötte gudar drogo hem
för att söka ro omsider,
Idun kärligt mötte dem
och de skönsta frukter räckte,
som föryngrad lifskraft väckte.

Så är myten om gudinnan,
Åsa-Balders trogna brud.
Som en förebild för qvinnan
stod hon i sin sagoskrud
vackert tecknad, der vid härden
nöjd hon fann sin lott i verlden.

Sedan, under andra skeden,
qvinnan tog en ny gestalt.
Medeltidens fagra qväden —
utaf god och sämre halt —
tälja hennes varma dyrkan,
lik madonnans uti kyrkan.

Riddarn äflades att bära
hennes färg på hjelmens kam,
hennes kärlek var hans ära,
hennes köld hans största skam.
Lifvet gaf han gladt för henne,
som han fäst med ring och spänne.

Men hon var dock blott slafvinna
utan röst i männers lag.
Och hon fick sig tåligt finna
i att ständigt nämnas svag;
var en leksak blott — en prydnad,
van vid undergifven lydnad.

Tid har ändrats. — Gudasagan
vinner icke genklang mer.
Men det spörjs en bitter klagan,
hur man qvinnan förbiser.
Jemlikhetsiden har vaknat,
och man kräfver, hvad man saknat.

Icke älskas blott, men aktas
önskar hon af männen nu.
Och hur saken än betraktas,
rättvist är det krafvet ju,
att få dela mannens börda
och gemensam vinning skörda.

Derför sträfvar hon att hinna
samma odlingsgrad som han.
Och hon skall nog seger vinna,
ty hon visat, att hon kan
varmt och ädelt tingen fatta,
icke blott åt flärden skatta.

Så skall i en vacker dager
framtidsqvinnan för oss stå,
en Iduna, ej blott fager,
men med odlad själ också.
Säkert skall hon hemmet smycka
då med mera **ärlig** *lycka.*

Octavio Beer.

Till våra läsarinnor!

Att här vidlyftigare utveckla, hvad vi åsyfta med vår tidning, behöfva vi så mycket mindre, som en af våra högt aktade medarbeterskor å annat ställe i detta nummer såsom inledningsepistel till en serie »bref till tant Anna» visat sig hafva alldeles riktigt uppfattat vårt syfte och der presenterat Idun. Blott det vilja vi äfven här framhålla, att vi skola söka göra vår tidning sådan, att den kan varda af verklig praktisk nytta för qvinnan och hemmet, ja blifva ett sannskyldigt föreningsband familjerna emellan. Om än utrymmet för texten i detta första profnummer blifvit väl inskränkt på grund af en stark tillströmning af annonser, så att vi ej kunnat inrymma uppsatser från alla områden, som komma att representeras i vår tidning, så torde våra ärade läsarinnor dock af hvad som finnes kunna göra sig en föreställning om våra syften. Jemte de mera allvarliga uppsatserna komma vi att hålla en intressant följetongsafdelning samt en läkarerådsafdelning, för hvars skötande vi träffat öfverenskommelse med en af hufvudstadens yngre och skickligare läkare.

För öfrigt hafva vi nöjet att såsom medarbeterskor i företaget anteckna fruarna **Mathilda Langlet, Eva Wigström (Ave)** och **Elna Tenow (Guido)** samt fröknarna **Mathilda Roos, Clara Smitt** m. fl.

Ehuru vi ej hafva för afsigt att göra vår tidning till någon illustrationstidning, hindrar detta likväl ej, att vi gång efter annan komma att meddela porträtt af mera bemärkta personligheter, som kunna intressera fruntimmersverlden, äfvensom en och annan stämningsfull bild ur familjelifvet.

Till sist vilja vi meddela en sak, som torde väcka våra ärade läsarinnors lifligaste intresse. Genom öfverenskommelse med egarne till en af utlandets mest spridda modetidningar hafva vi lyckats förvärfva oss uteslutande rätt att för Idun använda deras modebilder och mönster. I följd häraf har det blifvit oss möjligt att **en gång i månaden** gratis erbjuda abonnenterna å Idun

en fullständig modetidning

med mönsterbilaga.

Denna kommer att medfölja sista numret af Idun i hvarje månad och innehåller då det allra nyaste inom modeverlden i såväl bild som text.

Gång efter annan ärna vi äfven uppställa prisfrågor i ämnen, som beröra qvinnans verksamhetsområde, och komma de dervid inlemnade täflingsskrifterna att bedömas af en kompetent pröfningsnämd. Början härmed hafva vi gjort redan i detta nummer.

Ehuru tidningen Idun sålunda blifver så mångsidig som möjligt, är dock priset för den samma, postarvodet inberäknadt, satt så lågt som till

endast 1 krona

för qvartalet.

Prenumeration mottages å alla postanstalter i riket (uppgif endast på postanstalten namn och adress samt erlägg 1 krona!) samt för hufvudstaden hos redaktionen.

Hvar och en, som samlar fem (5) abonnenter, af dem uppbär och till redaktionen insänder afgiften, erhåller **ett exemplar gratis.**

Alla meddelanden, som böra skrifvas å blott en sida af papperet, sändas till **Redaktionen af Idun, Stockholm.**

Stockholm i dec. 1887.

Med utmärkt högaktning

Redaktionen.

☛ **Ärade läsarinnor, arbeten för spridningen af eder tidning!** ☚

Byrå och Expedition: ***Sturegatan 8.***

Qvinlig älskvärdhet.

Det ligger något underbart i älskvärdheten. En hvar prisar henne, och dock är hon lika sällsynt som en äkta perla på hafsstranden. Det fordras inga prunkande talanger för att vara älskvärd. Också består älskvärdheten hvarken i djupt förstånd eller sprittande qvickhet. Hennes hemlighetsfulla förtrollning ligger i något helt annat; den kan ligga dold under det oansenligaste yttre och derifrån sprida ljus och värme. Hjertat allena, det varma af menniskokärlek uppfylda hjertat är den rätta grunden, från hvilken älskvärdhetens underbara blomma spirar upp.

Ett sådant varmt hjerta är det, som i vår mun lägger de rätta trösteorden för våra medmenniskors lidanden, och om dessa ord än ej finna nåd inför vältalighetens domstol, så utgöra de dock den rätta, den bästa balsam för det lidande sinnet.

Men äfven den lycklige uppfriskas och fröjdas öfver det deltagande, som en älskvärd menniska visar honom, mer än öfver något annat. En vänlig blick, ett godt ord, ett leende och ett uppmärksamt öra — huru ofta slå ej dessa vapen de störste vedersakarne *afund* och *stolthet* ur brädet och segra öfver de mest snillrika och talangfulla egenskaper!

Man möter stundom i lifvet qvinnor, hvilka genom den rikaste begåfning synas liksom skapade att lyckliggöra sitt hem och sin omgifning. Och dock lemna de en hvar kall. Och om man också utan afund erkänner deras öfverlägsenhet, så kan man vanligen ej undgå att rycka på axlarna med ett: »Skada, att hon skall vara så föga älskvärd!»

Andra deremot förefalla vid första anblicken helt oansenliga, och likväl utgår från dem en så frisk och upplifvande fläkt, att ung och gammal gerna samlas kring dem. Frågar man efter hemligheten af deras dragningskraft, så heter det med ett gladt leende: »Åh, hon är så älskvärd!»

Och väl ären I värda kärlek, I qvinnor med det varma hjertat och det innerliga deltagandet för alla. I förstån konsten att glömma ert eget jag och finna intresse i främmande väsen, i andra menniskors sorger och fröjder, i deras allvar och skämt, ja till och med i deras små hvardagsangelägenheter. Ert deltagande förgyller som en solstråle allt, hvarmed I kommen i beröring, så att hvar och en, som nalkas eder, deraf hemtar ny värme, ny kraft.

Men I, som ej förstån att vara älskvärda, hafven I någonsin tänkt efter, hvar felet härtill ligger? »Jag har ej fått den förmågan!» sägen I med en axelryckning. I misstagen er! Älskvärd kan en hvar, som verkligen vill det, vara. Dock måste man vänja sig att tänka mindre på sig sjelf. Man måste lära sig att äfven älska andra. Hjertat vidgas då och blicken blir friare. Man lemnar sin egen horisont bakom sig och lär sig att äfven med andras ögon skåda omkring i lifvet. Hjertat finner då mycket, som det tycker vara älskvärdt, och dess egarinna blir derigenom sjelf god och älskvärd.

Här om om året dog en gammal fru, hvilken genomgått många pröfningar. Vid sitt lifs afton var hon helt ensam, ty alla hennes kära hade gått före henne. Och likväl stod hon ej ensam! En krets af olika menniskor trängdes i kärlek omkring henne och slöt sig till henne i trohet och vördnad. Ung och gammal, hög och låg meddelade henne sina sorger och fröjder, och för alla hade »mormor» — så kallades hon allmänt — det rätta ordet, den rätta trösten, den rätta uppfattningen. Derigenom hade hon, såsom hon ofta försäkrade, känt sig lycklig hela sitt lif, och hon förblef det ända till sin död. Då man någon gång på skämt frågade henne, huru hon så kunde förtrolla alla, svarade hon leende: »Åh, det är väl derför, att jag älskar alla lika mycket!»

Ja deri ligger konsten — *detta är älskvärdhet!*

Vårt sällskapslif.

Att vårt sällskapslif ingalunda är sådant det borde vara — derom torde ej mer än en mening vara rådande. Det kan icke fortfarande få bli vid det gamla, och vi kunna ej längre nöja oss med dessa tomma tidsfördrif, som alltjemt erbjudas. Man må fråga hvem som helst af sina bekanta, så äro de alla eniga om, att någonting måste göras för att lifva upp den söfvande sällskapston vi tvingas att underkasta oss. Den icke endast hindrar oss att vara oss sjelfva under de stunder vi helst önska det, utan den tråkar ut oss och väcker afsmak för både lifvet och menniskorna.

I huru många århundraden hafva ej dessa menniskor ansett det för sin pligt, att taga på sig en konstlad min och »stelna till», så snart de ämna göra visit eller gå bort på en liten aftonbjudning. I hvardagslag äro de icke sällan hemtrefliga, förståndiga personer, hvilka både våga tänka och tala. Men när de olyckligtvis äro i sällskap, då blir man förvånad öfver deras främmande ton och deras frånstötande sätt. Och än mer, de tyckas alla ha kommit öfver ens om att vara så tråkiga och andefattiga som möjligt, så vida de ej händelsevis dragas in på något ämne, som intressar dem allt för mycket. Då glömma de sin otillgänglighet, men då — gäller det också nästans goda namn och rykte.

De unga ha tröttnat på att sitta och lyssna till de äldres spetsfundiga kritik. De känna allt mer och mer, att de hafva rättigheter på lifvet, och att man icke utvecklas till en god och sann menniska endast genom att kritisera andra. Dessutom, hvar skulle man mötas, lära känna hvar andra och få en inblick i sina medmenniskors karaktärer, om icke just på sällskapslifvets område. En ung man är ju alldeles afstängd från qvinligt umgänge, så vida han ej har sådant i hemmet, inom familjen. Då han emellertid sammanträffar med jemnåriga, med den qvinliga ungdomen, måste vi ursäkta honom, om han mången gång ser både förlägen och tafatt ut och helst gömmer sig inne i rökrummen med korten i hand. Han är ju så främmande, så litet hemmastadd i denna halfhviskande konversation, som innebär så föga, men låter oss ana så mycket. Har han ej tillfälligtvis förut gjort bekantskap med någon af damerna i sällskapet, måste han sannerligen ega en hjeltes mod för att våga stanna. Det är icke *comme il faut*, att en ung dam visar sig litet uppmärksam, än mindre vänlig mot en sådan okänd ung man. Hon är så märkvärdigt »pryd», eller rättare sagdt försigtig — han kunde ju smickra sig med att hennes intresse för honom vore af betydenhet, hvem vet — de äro så inbilska, våra unga herrar. Och medvetandet härom gör henne till en obarmhertig salongsdam, hvilken medlidsamt höjer på axlarna åt hans bortkomna sätt.

Om hon vågade lyda sitt bättre vetande, skulle hon vilja hjelpa honom i stället. Men då, hvad tror man väl då de andra skulle tycka och tänka. Åh nej, hon föredrager att lemna honom åt sitt öde.

Och sedan klaga damerna öfver ungherrarnes oartighet att slå sig ned vid spelborden eller i de angränsande rummen, i st. f. att vara uppmärksamma kavaljerer. Först efter supén har man någorlunda hunnit bryta isen, och det är allmänt erkändt, att då först börjar också det roliga.

Hvarför i all verlden har det icke kunnat ske förr! Der har nu en hel afton förflutit, under det man granskat hvar andras toaletter, tittat igenom en mängd album, sagt tvungna sarkasmer öfver de frånvarande vännerna och räknat timmarnes gång.

Felet är naturligtvis bägge parternas, både den qvinliga och den manliga ungdomens. Ty hade de gått hvar andra litet mera till mötes; hade damerna ej fäst sig vid den der gamla slentrianmessiga konvenansen, som förnekar en ung flicka att först tilltala en herre; eller hade de åtminstone mod att svara mera än ja och nej på de första försöken till konversation — kunde allt gått mycket lättare.

Men der finnes ännu en annan orsak.

När en husmoder beslutar sig för att bjuda hem några vänner till aftonen, räknar hon alltid ut, hur hon skall ha det med mat, dryck o. s. v. Hon ordnar på förhand, så att ingenting skall fattas för gästernas välbefinnande. Men hon tänker aldrig öfver hvad roligt hon skall bjuda dem på. De få naturligtvis roa sig sjelfva.

Allt det der kan ingen förtänka henne. Men så går det också som det går. Händer sig nu så olyckligt, att i hela sällskapet ej finnes en enda med nog mod och förtänksamhet att bryta den stela tonen och föreslå något, som kunde intressera litet hvar, så går ofta en hel afton förlorad under funderingar och förslag, hvilka aldrig komma till utförande förr än i sista ögonblicket — när supén är serverad.

Nå, man är ju ej heller några barn, som behöfva roas, menar mången. Alltid kan man väl sitta och samspråka litet med sina grannar, och om glädjen ej blir så stormande, får det väl vara bra ändå. Åh, den der invändningen är endast delvis berättigad. Om man intresserar sig för sina grannar, då må så vara, men sällskapet har anspråk på oss, vi få icke vara egoister och endast tänka på hvad som behagar oss sjelfva. Der finnes må hända mången, som gäspar sig trött och önskar sig hem och har »odrägligt tråkigt», och derför är det allas skyldighet att laga, att stämningen blir mera allmänt munter, ty, observera, man har kommit dit för att »ha roligt».

Detta är endast en af de oräkneliga anmärkningar, man kan ha skäl att göra mot sällskapslifvet. Att tiden lärt de unga att hafva för stora anspråk på nöje, att räkna t. ex. jullekar och dithörande danser såsom föråldrade och tråkiga, det bidrager icke minst till vantrefnaden. I landtliga kretsar vet man bättre konsten att roa sig. Men i de större städerna har dans blifvit den enda förströelse, som erbjudes. Och när man, i brist på spelfröken, ändtligen förmått någon af sällskapet att slå sig ned vid pianot, så kan det hända, att man dansar bort tråkigheten. åtminstone tills vidare. Men nästa gång har man samma program igen. Och så hela vintern igenom.

Att ingenting uppfriskande och förädlande kan ligga i detta långsläpiga sällskapslif faller af sig sjelft. En hvar föredrager snart att stanna hemma och förströ sig med en bok eller

dylikt. Och till och med då får han ej hafva för stora anspråk på — nöje.

Hvad som emellertid härmed velat sägas är, att vi, en och hvar, borde besluta oss att gå till doms med den der kringgripande tråkigheten och koncentrera vår uppfinningsförmåga på några nyare idéer för sällskapsverlden. Det stundar en tid, en juletid, då vi hafva rättighet att söka förströelser, och det blir då en skyldighet att icke finna oss i blott och bart *tidsfördrif*. Ty tiden, den går nog, men om ungdomsglädjen följer med, då äro vi förlorade. Alltså: till vapen mot ledsnaden!

Vi kunna för öfrigt erhålla en och annan uppfriskande idé från utländska kretsar, der man icke så lätt låter nöjet förlora sin betydelse såsom ett själsbehof. Der glömmer man ej, att de goda idéerna, de ljusa tankarne äro inspirationens barn, och en lifstrött själ skapar ingens storhet.

Det är således en icke ringa uppgift att söka göra hvardags- och sällskapslifvet angenämt för sina medmenniskor.

Clara Smitt.

Bref till tant Anna.

Stockholm i november.

Det är i *Iduns* spalter i stället för i *Sveas* du denna gång och för framtiden får höra utaf mig. Ty *Idun* är nu vår — qvinnornas — tidning. Och det är icke för tidigt, att vi få en sådan för vår räkning. Alla klasser och fack hafva sina specialtidskrifter — läkare, jurister, ingeniörer och handtverkare, prester, goodtemplare, sekter, arbetare och barn — men den stora klass, som jag vill kalla *hemmens qvinnor*, har hittills ej haft någon. Och det är denna lucka *Idun* vill fylla.

Det är visserligen sant, att vi ha tvänne s. k. qvinnotidskrifter här i landet: *Framåt* i Göteborg och *Dagny* här i Stockholm, men deras syften äro så begränsade och speciella, att de icke i vidsträcktare bemärkelse kunna sägas vara för »Sveriges qvinnor». *Framåt* är dertill allt för literär och konstnärlig och följer djerft och oförväget tidens brännande sociala frågor till deras spets. Man kan säga, att den skrifver om och för framtidsqvinnan. Och af sådana har väl vårt land ännu åtminstone endast ett jemförelsevis litet fåtal.

Dagny är något årtionde äldre i sin åskådning och ställer sig försigtig och afvaktande gent emot det nyaste nya i tidsriktningen, envist hållande sig till de sträfvanden, som besjälade qvinnorörelsens första förkämpar i vårt land: större arbetsmarknad för qvinnan, utsträckt eganderätt och flere dithörande frågor.

Men utöfver detta gifva de nämda tidskrifterna intet.

Intet således åt alla våra husmödrar, som ha sin lilla verkningskrets gifven och alls icke vilja ha den utvidgad, men väl kunna behöfva en liten uppmuntran eller en och annan vink för sin i vårt lif så djupt ingripande och aldrig tillräckligt påaktade gerning.

Ingenting heller för hustrurna, som, nöjda med sin lott och sin ställning, mera tänka på att behålla och göra det så godt de kunna för den man, de med förtroende redan valt, än på att göra sig oberoende och skapa sig en ställning på helt och hållet egen grund.

Ingenting slutligen för de kära mödrarna, som för ögonblicket mera grubbla öfver, huru de skola kunna skydda lille Nils eller sin Stina från messling och kikhosta, än huru de i en framtid skola kunna rycka dem från verldslifvets stora frestelser.

För alla dessa vill *Idun* vara en kärkommen och omtänksam vän och rådgifvare.

Men icke ensidigt, om jag har förstått utgifvarens mening rätt. Tvärt om, de moderna rörelserna och sträfvandena skola få sin belysning, de sociala spörsmålen sin behandling och äfven de vigtigaste af dagens händelser »hemma och ute» torde i sammanträngd form komma att meddelas, på det de af vårt kön, som ej hafva tid eller lust att läsa igenom de stora tidningarna, dock måtte hållas à jour med hvad som händer och sker. Och så *läkarеråd* och *husliga råd* samt *skönliteratur* till förströelse i familjekretsen, när vi sitta kring qvällslampan, och mycket annat smått och godt, som du nog så småningom får del af.

Med ett ord — *Idun* vill riktigt bli vår egen tidning. Den vill bli det äfven i den mening, att den håller sina spalter öppna för oss och rent af väntar på vår personliga uppmuntran. Vi få der meddela våra erfarenheter, gifva och begära råd, påpeka brister, som vi funnit i samhälls- och sällskapslif, och möjliga förslag till dylika bristers afhjelpande. Kort sagdt, *Idun* vill främja våra — och med *våra* äfven medelbart *hemmens* intressen. Ty »qvinnan och hemmet» är ju ändå en koordination, som ej lätt kan brytas.

Och nu, tant lilla, sedan jag presenterat för dig vår nya *postillonne d'amitié* — om jag får vränga litet på uttrycket — så tycker jag just, att du sjelf kan aflägga din tystlåtenhet och låta *Iduns* läsarinnor få litet godt af din mångåriga, rika erfarenhet och lära känna ditt varma hjerta.

Det kan eljes hända, att jag endera dagen faller på den idén att hålla dem skadeslösa genom att berätta dem din historia, så att de få klart för sig, att det verkligen fins en liten »tant Anna» någonstädes — hvar skall jag icke förråda. De kunde annars tro, att du bara är ett fantasifoster.

Inga stockholmsnyheter i dag. Hinner ej dermed. Det är för öfrigt endast ledsamma saker, som hufvudsakligen sysselsätta sinnena: dåliga tider, kriser, falliter och försnillningar, höstdusk, reumatism och influensa. Från utlandet höra vi om troner som vackla och regeringar som störta, om skandaler och omhvälfningsplaner. Vi få en förnimmelse af, att det lider mot århundradets slut, att vi nalkas revolutionernas år — du mins 1789, 1689 —?

Men ännu äro vi någorlunda i lugnet och få sköta våra småstrider och vårt smågurgel för oss sjelfva här uppe på halfön.

Mera nästa gång. Din

Guido.

Luther om qvinnorna.

Mycket har nog både sjungits, talats och skrifvits om qvinnorna, men sällan har väl någon låtit sin stämma ljuda så väldigt och drastigt för och emot dem som den store reformatorn.

Hvad Martin Luther på sitt kraftiga sätt säger om qvinnorna, betecknar i all sin korthet mycket träffande deras sanna väsen och rätta ställning — mera träffande kanske än mycket, som efter honom med slösande af ord och papper yttrats för och emot dem.

Huru kunde Luther komma till en så djup kännedom om den qvinliga karaktären? Ej blott genom teorien! Han stod ju som bekant i förbindelse och brefvexling med mången ädel och klok qvinna på sin tid, och då för tiden utöfvade qvinnorna i allmänhet betydligt större inflytande på reformationsverket, än de någonsin tillförene gjort beträffande kristendomens utbredande. Sålunda brefvexlade han flitigt med ingen mindre än sin mäktige motståndares, kejsar Karl den femtes egen syster, drottning Maria af Ungarn, äfvensom med en annan förnäm fru, friherrinnan Argula af Grumbach, hvilken ej blott var den ifrigaste anhängare af den nya läran, utan äfven blef af stort inflytande på Luthers giftermål med Katarina von Bora. För öfrigt bör man ej glömma, att Luther i sin »älskade Käthe» hade en hustru vid sin sida, hvilken ej blott var en dugtig och huslig maka, utan derjemte en högt bildad qvinna, väl skickad att vara följeslagerska åt en sådan man som Luther.

Det är sålunda lätt förklarligt, att just han så kärnfullt, som han gjort, förstått att skildra den lycka, som åtföljer ett verkligt äktenskap, och den välsignelse, som en rätt hustru för med sig. —

»En from och gudfruktig hustru», säger han, »är en sällsynt gåfva, mycket ädlare och kostbarare än en perla. Mannen förlitar sig på henne och förtror henne allt. Hon fröjdar mannen och gör honom glad, bedröfvar honom ej, skänker honom kärlek, men ej sorg under hela hans lif. — Hon sysslar med lin och ull, arbetar gerna med sina händer och är som en köpmans skepp, som från fjerran länder hemför mycket varor och egodelar. — Bittida står hon upp, bespisar sitt tjenstfolk och gifver pigorna hvad dem tillkommer. Hon vaktar och vårdar med glädje hvad hon har om händer. Det, som ej angår henne, bryr hon sig ej om. Hon omgjordar sina länder och utsträcker sina armar; hon är verksam i huset, ty hon märker hvad som gagnar eller skadar, hennes lampa slocknar ej om natten. — Hon sträcker sin hand efter spinnrocken, och hennes fingrar fatta spindeln — hon arbetar gerna och flitigt. — Hon utbreder sina händer öfver fattiga och behöfvande, gifver och hjelper gerna. — Hon håller sitt hushåll i godt stånd, går ej omkring slampig och smutsig. Hennes prydnad är renlighet och flit. Hon upplåter sin mun med vishet, på hennes tunga ligga milda läror, hon drager sina barn till Guds ord. — Hennes man lofvar henne, hennes söner komma och prisa henne lycklig.» —

Detta är den lofsång, som doktor Martin Luther uppstämmer för hustrun »sådan hon bör vara». Men han döljer ej heller medaljens frånsida, då han varnande utropar:

»Det gifves ingen större plåga eller kors på jorden än en elak, oberäknelig, grälsjuk och okysk hustru!» —

Huru högt den store reformatorn i allmänhet håller äktenskapet visar åter följande yttrande af honom:

»Det finnes ej någon älskligare, vänligare, lyckligare frändskap, gemenskap och förening än ett godt äktenskap, der de äkta makarne lefva i frid och endrägt med hvar andra.» —

På detta kärnfulla sätt har Luther uttalat sig om värdet af ett sant qvinnohjerta och ett verkligt äktenskap, sådant det borde vara i motsats till de lösa seder och den demoralisation, som mot slutet af medeltiden rådde inom äktenskapet och mycket ofta äfven bland qvinnorna. Och det var ej minst känslan för denna demoralisation inom familjen och samhället, som bidrog att föra så många — framför allt qvinnor — i armarne på den nya läran, i hvilken de tydligen spårade en frisk och rensande luftström.

Barnlösa fruar.

I fruar, som må hända aldrig känt lyckan att få smeka ett älskadt barn, eller som redan i deras lifs första dagar beröfvats edra barn, I förekommen eder nog mången gång med eder myckna lediga tid öfverflödiga här i verlden. Om ock många sorger varda eder besparade, så går ock en qvinnas högsta glädje förlorad för eder, den glädje nämligen, som består i att med uppmärksamhet följa de små älsklingarnes tillväxt och förkofran samt i medvetandet att för dem vara oersättlig.

Och dock — huru många barn finnas ej, hvilka hvarken hafva far eller mor, och som skulle ömkligt omkomma, om ej den offentliga välgörenheten förbarmade sig öfver dem! Barnhusen och uppfostringsanstalterna äro vanligtvis öfverfylda. Betänken blott en gång, huru mycken plats är öfrig i era hjertan och i era hem för att kunna upptaga ett sådant litet barn. Varen blott öfvertygade om, att I snart skolen glömma, att det upptagna barnet ej är af edert kött och blod, och att I skolen hafva den innerligaste glädje af det samma. Då skolen I veta, för hvad I hafven att lefva och arbeta. Och tagen I de nya pligterna allvarligt, så skolen I snart komma till insigt om, att det ej är barnets börd, utan dess uppfostran, som danar dess karaktär.

Tron ej, att en sådan varelse skall älska eder mindre, då han en gång i framtiden får veta, att han ej är ert eget barn. Tvärt om! Han skall visa sig dubbelt tacksamt. Er ålderdom skall då ej blifva enslig; ett kärleksfullt barn skall vårda er och bemöda sig om att vedergälla eder allt, hvad I hafven gjort för det samma.

Sen derför till i tid, att ert hem får återljuda af det glada jollret från en dylik liten varelse, som utan eder mellankomst skulle vara föräldralös!

Fru Caroline.

Jag hade under många år känt fru Caroline Ö.

Hon hade länge varit enka och lefde nu endast för sina barn, två söner och en dotter, för hvilkas uppfostran hon gjort allt, bekostat allt hvad hennes tillgångar medgåfvo, och uppoffrat allt — ja hela sitt lif.

Också hade hennes bemödanden krönts med den bästa framgång.

Och nu voro sönerna aktade, bergade medborgare och dottern artist, och det af första rang.

Aldrig har jag sett ett kärleksfullare förhållande emellan mor och barn, än här var fallet. Hon var deras förtrogna i allt.

Fru Caroline hade jag ofta träffat ute under mina dagliga promenader och då alltid med lifligt intresse deltagit i hennes bekymmer och omtanke angående barnens framtid.

Alltifrån det de varit mycket små, hade hon egnat dem den ömmaste moderliga vård. Sjelf hade hon tvättat och klädt de små — ej så mycket af rädsla för jungfrurnas inblandning i hennes göromål eller af oro för att barnen ej skulle bli väl skötta, som icke mycket mer, derför att hon funnit ett nöje, en sann njutning i att se dessa små i deras lilla hvita nattlinnen sprattla med benen och att slutligen föra deras små händer samman till den vanliga aftonbönen.

I dag hade vi åter träffats.

Samtalet hade under en stund förts om hvarjehanda bagateller, tills ändtligen det mest afhandlade, men också det för oss båda mest kära ämnet, barnen, åter blef föremål för vårt räsonnemang.

»Jag är öfvertygad,» sade fru Caroline, »att mina barn alltid skola hålla mig räkning för alla mina uppoffringar, all min kärlek; ty jag eger hela deras förtroende och är för dem som en kär syster, en väninna i detta ords bästa bemärkelse. Och bli de en gång gifta, skall jag dock alltid qvarstå som deras första kärlek. Det samband, som allt sedan deras barnaår förenar våra själar, kan icke upphöra förr än med döden.»

Den yngste sonen hade just fått en präktig anställning vid statens jernvägstrafik, hvarför jag af uppriktigaste hjerta deltog i moderns glädje öfver att äfven denne nu var en rangerad karl.

Under det vi sålunda gingo språkande, mötte oss den, om hvilken vi talade. Det var en frisk och väl växt ung man med ett behagligt, manligt ansigte och iklädd uniformsmössa, hvilken klädde honom ovanligt väl.

Artig som vanligt bjuder han modern armen, och sedan jag efter en stunds ytterligare samtal tagit afsked, såg jag dem båda under gladt samspråk vandra Drottninggatan framåt.

»Der ser man, att sann lycka verkligen finnes på jorden, ehuru icke alla förstå att taga vara på henne,» mumlade jag ofrivilligt, då jag såg sista skymten af dem försvinna nedåt gatan.

Galar.

Bristande utrymme

på grund af den i profnummer vanliga tillströmningen af annonser hindrar oss att här intaga flere redan uppsatta artiklar såsom t. ex. **Betraktelser öfver äktenskapet; Våra döttrar och våra tjenare; I damkupén; Husgerådet; Tvättning af spetsar m. m.**

Nyhetsafdelningen, äfvensom afdelningen för teater och musik och läkarerådsafdelningen kunna ej lämpligen börja förr än på nyåret, då tidningen begynner regelbundet utkomma.

Flere intressanta följetonger, såväl original som öfversättningar, komma att efter hand införas på nyåret.

På ett hår när.

Novellett.

Hon spelade verkligen berusande.

Det var någon czardas af Liszt eller en fantasi af Moszkowski. Den framströmmade under dessa hvita fingrar som brusande zigenarfröjd, som glödande tokayer. De bruna gestalterna svängde sig jublande omkring, den smärte ynglingen lade sin arm kring den svartögda flickans midja och drog henne in i den hvirflande kretsen. Cymbalen klingade och fiolen gnälde, och ynglingen slöt sin arm fastare kring den sammetsklädda midjan, och bådas blickar möttes eldigare. Ett dånande hurra skakade luften, och de röda *tschapkas* flögo gladt upp mot den flammande etern. Då skingrades på en gång som spökgestalter dessa bilder, den böljande solbrända pusstaheden försvann, och en älsklig idyll trädde i stället. Det var en grön skog, och månskenet sipprade ned genom trädens toppar, dränkande allt i sitt silfverbad, och en blek stråle flög ned till den hvita rosen och kysste henne eldigt, och rosen bäfvade i drömmen under denna kyss, och hon drömde vidare om månstrålen och om kärleken, om våren och om näktergalen, om hösten och om försakelsen.

De sista ackorden hade förklingat i den präktiga salongen.

Aftonsolen sände sin afskedshelsning genom det öppna balkongfönstret, och en sakta vindpust drog igenom rummet.

Doktorn satt fortfarande qvar i sitt soffhörn. Han höll den breda pannan stödd mot handen och rörde sig ej; må hända tänkte han ännu på månstrålen och den hvita rosen.

Då lade sig sakta en fin hand på hans axel. »Hvarför applåderar ni ej, doktor?»

Han blickade upp och såg in i ett skönt qvinnoansigte, som leende vände sig emot honom.

»Ni har rätt, Maria,» sade han, »jag är otacksam, jag glömde för ert spel ännu en gång verlden och er och mig.»

»En oförbätterlig smickrare är ni och lik alla andra, och till straff skall ni nu sjunga något för mig.»

»Jag är ej vid röst i dag.»

»Ni är melankolisk, min käre vän! Och hvarför?»

»Jag ärnar ännu i denna stund säga eder farväl, Maria!»

Hon såg frågande på honom. »Jag förstår er ej.»

»Jag kommer för att säga eder farväl, Maria, emedan jag redan i afton lemnar denna stad — kanske för alltid.»

Det var nästan bestörtning, som nu afmålade sig i dessa vackra drag.

»Jag förstår er verkligen ej, doktor!»

»Jag har redan länge haft för afsigt att göra en resa till Afrika, för att företaga forskningar angående denna verldsdels flora, och som jag nu afslutat mitt senaste arbete, står ingenting längre i vägen för mig för uppfyllandet af denna plan.»

»Och ni lemnar mig ensam?»

»Jag lemnar er ej ensam, Maria.»

Hans ord hade en sällsamt bitter klang.

Den vackra frun teg och blickade nästan sorgset ned på honom.

»Ni älskar mig, Lenning!» sade hon efter en paus med mild stämma.

Doktorn svarade ej; han stirrade endast orörlig framför sig.

»Det har jag ej anat — det var en olycka — en olycka för oss båda, Lenning.»

Han andades djupt och kunde ej mera beherska sig.

»Maria!» stönade han och tryckte en lång, glödande kyss på den hvita handen.

»Arme vän!»

»Arm, Maria, arm som en tiggare!»

»Och jag kan ej hjelpa er.»

»Jag vet det, Maria, ni älskar en annan.»

»Ja, jag älskar honom.»

»Måtte han göra er lycklig, så lycklig, som ert hjerta, er själ, er skönhet förtjenar!»

»Lenning, tänker ni verkligen resa?»

»Jag är egoist, och jag skulle ej kunna uthärda att se en annan vid er sida.»

»Det smärtar mig att skiljas från er, Lenning.»

»Ni kommer att vänja er vid andra, liksom man vänjer sig vid en ny hatt, vid nya tapeter. Inom ett år skall ni hafva glömt mig, Maria!»

»Aldrig, min vän — om ock endast af tacksamhet för den oegennyttiga uppoffring, ni visat mig sedan min mans död. När reser ni?»

»I afton — med kurirtåget.»

Hans röst darrade, då han räckte henne handen och sade: »Farväl, Maria!»

Äfven hon var djupt rörd.

»Farväl,» sade hon hjertligt, »Gud beskydde er!

»Måtte ni bli lycklig!»

Han tryckte ännu en hastig, glödande kyss på hennes smala fingrar; derefter slet han sig lös och störtade ut.

»Lenning!»

Hon gjorde hastigt ett steg mot dörren, men besinnade sig åter, gick fram till fönstret samt blickade stum och rådlös efter den bortskyndande. Hvarför kände hon sig så beklämd om hjertat, då hon såg hans gestalt försvinna vid gathörnet?

— — — — — — — — — — — — — — —

Hon stödde ännu den vackra pannan mot fönsterrutan, då kammarjungfrun kom in och lemnade henne ett visitkort. Hon kastade endast en blick på kortet, och den lätta melankoli, som lägrat sig öfver hennes drag, försvann. Det gick liksom en solstråle öfver hennes ansigte, och hon svarade: »Säg herrn, att han är välkommen!»

Ett par ögonblick derefter inträdde genom portieren en elegant, manlig gestalt. Skymningen var redan så långt framskriden, att man ej kunde skönja mer än konturerna af den besökande.

Hon gick emot honom.

(Slut i nästa profnummer.)

Till våra husmödrar!

I dessa smalare spalter ärna vi i hvarje nummer under en mängd olika hufvudrubriker meddela alla möjliga praktiska och nyttiga råd och rön inom de områden, som höra till qvinnans verksamhet inom och för hemmet. Utom de rubriker, som kunnat inrymmas i detta nummer, skola sålunda samtidigt eller efter hand förekomma rubrikerna: **Barnens vård; Handarbeten; Helsovård; Husdjuren; Tvätt; Brygd; Slagt** m. fl.

På det våra ärade läsarinnor emellertid måtte hafva största nyttan häraf, uppmana vi vänligen **alla husmödrar** att hvar i sin stad uppteckna och till **Redaktionen af Idun, Stockholm,** insända sina egna erfarenheter på dessa områden. Idun skulle sålunda kunna blifva ett föreningsband mellan husmödrarna och deras familjer, hvarigenom de förra, ehuru okända för hvar andra, skulle kunna både gifva och mottaga många goda och nyttiga råd. Ingen behöfver på minsta sätt låta sig afhållas af fruktan för brister i stiliseringen af de gjorda meddelandena, ty dessa omredigeras alltid af oss, innan de införas i tidningen.

Gång efter annan komma vi ock att utfästa pris för goda uppsatser på dessa områden. Och redan nu göra vi början härmed, i det vi utfästa ett pris af

femton (15) kronor

för den bästa uppsatsen öfver något **sjelfvaldt ämne**, hörande till hemmets verld. Uppsatsen måste rymmas inom **en** af våra smalare spalter och får ej vara förut publicerad. Täflingsskrifterna böra vara inkomna **senast den 15 instundande januari,** och förbehålla vi oss rättighet att i tidningen publicera hvad som befinnes vara användbart.

Stockholm i december 1887.

Redaktionen.

Toaletten.

Att rengöra hårborstar. En lösning af soda i kallt vatten är bättre än varmt vatten och tvål. Sodan, som har slägtskap med fett, rensar borsten, utan att man behöfver gnida den allt för mycket, då deremot det varma tvålvattnet gör taglet mjukt och ofta helt och hållet förderfvar borsten.

Konstgjorda blommor äro en dyr artikel. Vi tro oss derför göra våra läsarinnor en tjenst genom att meddela dem, huru de — åtminstone om sommaren — betydligt billigare kunna använda naturliga blommor, utan att behöfva befara, att deras blomsterprakt t. ex. på en bal skall vissna efter ett par dansers förlopp. Förfaringssättet är mycket enkelt. Man håller blott de afskurna blommornas stjelkar intill ett ljus, tills ett litet stycke af stjelken blifvit koladt. Härigenom hållas safterna qvar i den återstående delen af stjelken och hindra blommorna att hastigt vissna.

Bostaden.

Att borttaga blodfläckar från golf. Bästa sättet är att skrapa och skura det samma med 4 delar vatten och 1 del svafvelsyra. Sedan fläcken försvunnit, skurar man med rent vatten, men får i intet fall använda såpa, enär eljes en flottfläck skulle uppstå. Finnes ännu något syra i träet, kan denna göras oskadlig genom något lut eller aska.

Att rengöra golfmattor om vintern. Man breder ut mattorna med den räta sidan mot en ren och temligen fast snöyta samt piskar dem derefter grundligt. Dam och smuts blifva då qvarliggande på snön och mattorna erhålla nästan utseende af nya.

Polityren på möbler vill gerna med tiden försvinna, i synnerhet på billiga möbler. På följande sätt kan man dock med lätthet åter framkalla den nya glansen. I en ren, glacerad spillkum blandas 10 gram alkannarot med med 5 matskedar linolja. Blandningen kokas långsamt öfver svag eld, hvarefter man öfverstryker möblerna med den samma och åter afgnider dem väl efter 36 timmars förlopp. De skola då stråla i sin forna glans.

Köket.

Att färska upp smör. Man brukar först det härskna smöret med kalkvatten, genomknådar och urtvättar det derefter väl med rent, mjukt vatten och slutligen med mjölk. Kalkvattnet tillredes af 1 del släckt kalk, som bestänkes med litet kallt vatten, så att den smular sig, hvarefter man tillsätter 50 delar kallt vatten (allt efter vigt) under ständig omröring. Blandningen får stå under en qvarts timmas tid, så att de grumliga delarne sätta sig på bottnen; den vätska, som flyter ofvanpå, är det omtalade kalkvattnet. Efter denna behandling förlorar smöret det mesta af sin härskna smak.

När mjölkmat brännes vid. Inträffar en dylik olycka, hälles maten genast i en annan gryta. Härefter ilägges en hel lök eller ett litet stycke hvit flanell, hvarvid den brända smaken vanligen alldeles försvinner eller åtminstone betydligt förminskas. Har man ej ny flanell att tillgå, kan man använda litet hvitt ullgarn.

Rengöring af vin- och ölbuteljer. Flaskor, i hvilka invändigt bildat sig en hård skorpa, som ofta motstår alla vanliga medel, omskakas något med en lösning af öfvermangansyradt natron, eller, om det är nödvändigt, låter man lösningen en kort tid stå och verka derpå. Återstoden af orenligheterna låter derefter lätt aflägsna sig med en flaskborste.

Hermetisk tillslutning. Buteljer tillslutas lufttätt, om man doppar dem i lack, tillredt af sju delar harts, upplöst i 10 delar eter, hvartill ytterligare tillsättes 15 delar kollodium. Lacket kan färgas genom tillsats af anilin.

Emaljerade jerngrytor, i hvilka emaljen blifvit brun, skall man bestryka invändigt med utspädd saltsyra och derpå låta dem stå öfvertäckta några timmar, hvarefter de skuras med sand och sköljas omsorgsfullt.

Polering af koppar och messing sker lättast med en blandning af 1 del hvit vinsten, 2 delar alun och 2 delar koksalt. Silfver poleras bäst med den moderna silfvertvålen, som kan erhållas i hvarje specerihandel.

Fönsterträdgården.

Blomsterodling. Akasian är en mycket vansklig planta att öfvervintra. Hon är mycket känslig för drag och förlorar lätt bladen. Vanligen bör man derför skaffa sig nya exemplar hvarje år. Om exemplaren omplanteras och toppen afskäres, torde det må hända hjelpa. Innan hon fått nya grenar och alltså har blad, genom hvilka fuktigheten får utdunsta, bör hon endast vattnas sparsamt. Denna regel gäller för öfrigt hvarje växt.

Heliotropen hör äfven till de växter, som äro svåra att öfvervintra. Trädgårdsmästaren uppdrager alltid på våren nya exemplar och använder endast de öfvervintrade att taga sticklingar utaf. Detta förfaringssätt är likväl alltför besvärligt för de flesta blomsterodlare. Heliotropen bör äfven omplanteras på våren, enär hufvudorsaken till, att dess blad vissna (särskildt de nedersta), vanligen är att jorden i krukan blifvit för fattig på näringsämnen. Litet torfströ eller pulveriseradt träkol, blandadt i jorden, är af god verkan både för akasian och heliotropen.

För blomsterälskare. Har man fått en riktigt vacker bukett, vill man ju gerna, att den skall hålla sig så länge som möjligt. Detta kan ske på följande sätt. Man köper något salpetersyradt natron, upplöser det i litet vatten samt tillsätter häraf ett par teskedar till det vatten, hvari blommorna ställas. Vidare öfvertäcker man blommorna under natten med ett stycke silkespapper af någorlunda tjocklek, doppadt i vanligt vatten. Dessa båda åtgärder i förening göra, att blommorna stå sig dubbelt så lång tid som annars.

Klädedrägten.

Färgfläckar på kläder. Kläder rengöras lätt från färgfläckar, om man gnider dem med ett stycke ylletyg, doppadt i nafta.

Huskurer.

Medel mot vårtor. De som icke hysa förtroende för de otaliga s. k. »sympatikurerna» mot dessa obehagliga tingestar, kunna försöka följande recept: jod (kristalliserad) 2 gram, karbolsyra (kristalliserad) 8 gram, sprit 24 droppar. Skrapa utaf vårtan så mycket som möjligt, utan att den blöder, och använd medlet genom att medels en spetsig pinne försigtigt drypa det på vårtan. Upprepa skrapningen och fortsätt med påpenslingen så länge som möjligt! I de flesta fall går nästan hela vårtan bort på en gång.

Styng af insekter kunna vara mycket besvärliga, ja till och med farliga. De läkas bäst, om man badar dem med salmiaksprit. Vid bistyng måste man först noga se till, att gadden blir uttagen.

Husgerådet.

Att rengöra glas och skålar. Glas och porsslinskålar, på hvilka organiska ämnen intorkat och äro svåra att få bort, rengör man bäst på följande sätt. Man fuktar de ställen, som skola rengöras, med koncentrerad svafvelsyra, strör härefter sönderstött dubbelt kromsyradt kali på syran och låter blandningen stå några timmar (t. ex. öfver natten) på en lagom varm ugn. Härvid upplösas alla organiska ämnen fullkomligt och aflägsnas jemte den öfriga syran medels vatten.

Hvarjehanda.

Huru skrufvar utdragas. Ofta är det mycket svårt att få ut skrufvar ur trävirke, om de hafva suttit der länge, och stundom händer det, att man slutligen måste skära bort något af träet för att få ut dem. Allt detta besvär kan undvikas, om man blott berör skrufven några få minuter med ett glödgadt jern.

Målarlukt. När ett rum är nymåladt, aflägsnas målarlukten hastigast på följande sätt: Skär några lökar i mycket fina skifvor, lägg dem i vatten och sätt dem midt i rummet; stäng igen dörren och låt endast fönstren i och för luftvexlings skull stå på glänt. Efter några timmars förlopp skall lukten hafva försvunnit. Till ett stort rum bör man dock helst använda ett par ämbar vatten och en större qvantitet lök.

Billiga släckningsapparater. För icke länge sedan kommo engelska och sedan danska eldsläckningsbomber i handeln. De bestå af en glasbehållare fyld med en vätska, som hastigt bortdunstar, då hon kommer i beröring med elden och bildar luftlager, som hämma förbränningen. Vid försök har visat sig, att bomberna förträffligt bidraga till att släcka en nyligen utbruten eldsvåda; de borde derför icke saknas i något hus. De, som finnas i handeln, hafva emellertid det felet, att de äro dyra, men denna vansklighet kan man lätt undgå, om man tillreder dem sjelf. En vigtdel salmiak och 2 vigtdelar koksalt lösas i 7 vigtdelar vatten och fylles på vanliga buteljer. På detta sätt får man kraftigt verkande eldsläckningsbomber, som, då de skola användas, med all kraft böra kastas mot det antända stället, så att de sönderspringa.

Varningar.

Förgiftning genom karbolsyra. På sista tiden hafva tidningarna ofta meddelat underrättelser om sjelfmordsförsök medels intagande af karbolsyra. Exemplet verkar smittande, och det tyckes verkligen, som om underrättelserna i tidningarna hafva bidragit till, att bruket af karbolsyra i detta afseende blir mer oeh mer allmänt. Det kunde derför vara på tid att fästa uppmärksamheten vid, att man knappast kan tänka sig fruktansvärdare smärtor än dem, som följa på intagningen af karbolsyra. Den verkar hetsande på mun, matstrupe och mage samt framkallar fruktansvärdt brännande smärtor, som kunna vara mycket långvariga, enär karbolsyran är ett långsamt verkande gift.

Bakverk.

Tebröd i S-form. 1/2 ℔ socker, 1/2 ℔ hvetemjöl, 8 lod smält smör samt 3 ägg arbetas väl tillsammans, trillas till ett fingers tjocklek och formas till S. Dessa senare smörjer man med ägghvita och beströr med groft socker. Några droppar vanilj kunna med fördel tillsättas. Degen är så lös, att den ej bör tagas ur fatet mer än litet i sender, allt efter som man trillar ut den.

Hilda.

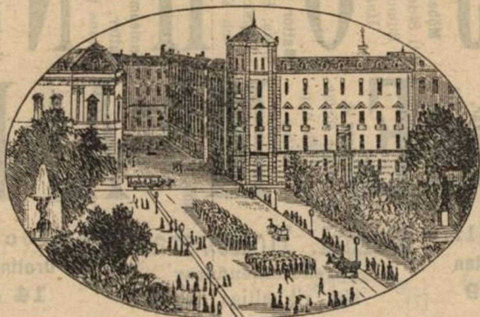
Mandelkransar. Två ägghvitor slås med en knif på ett kopparlock till hårdt skum, hvilket bör ske i kallt rum. Häri hälles en matsked ättika samt några droppar eau de cologne, hvarefter iröres 1/2 ℔ rifvet socker samt 1 1/2 ℔ sötmandel och 6 stycken bittermandlar. Mandeln skalas först och skäres längs efter i tunna skifvor. Degen formas med en tesked till kransar på vaxade plåtar, som insättas i sval ugn.

Eva.

Husmödrar, spriden eder egen tidning!

Allmänna Lifförsäkringsbolaget

har börjat sin verksamhet i

Kungsträdgårdsgatan 2 C, Stockholm.

Bolagets *förlags-* och *reserv-fonder* äro från början minst 600,000 kr., som få ökas till 1,200,000 kr. *Försäkringsfond* afsättes enligt matematiska grunder.

Bolagets *försäkringstagare varda sjelfva delegare* med *rösträtt* och *valbarhet* inom bolaget samt tillgodonjuta för sig och sina fonder *all återstående vinst*, sedan aktieegarne fått högst 5 procent på kontanta tillskott och 1 proc. på garantiförbindelserna.

Försäkringstagarne ega rätt att, om de så vilja, återköpa alla aktierna. Allmänna Lifförsäkringsbolaget är således i ovanligt hög grad

förmånligt för försäkringstagarne.

[1] (G. 24762)

KNAPPAR

för Livréer och Barnkostymer m. fl.

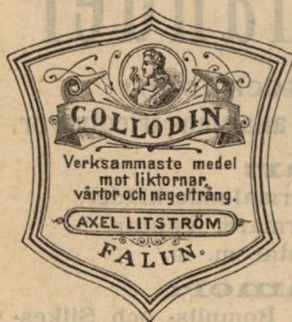
Bronsarbeten förgyllas, förnsilfras, bronseras och renoveras hos

C. C. Sporrong & C:o,

28 Regeringsgatan 28

Stockholm.

[24]

Äkta

COLLODIN.

Tillförlitligaste och af **Tusentals** personer *bepröfvadt* medel mot **liktornar, vårtor, hudhårdnad** och **nageltrång.**

Obs. alltid denna inregistrerade etikett som garanti för varans äkthet.

I Stockholm hos *C. F. Dufva, Drottninggatan 41.*

I Göteborg hos *A. E. Vallerius & C:i* och fru *Olivia Pihlström.*

I Landsorten å alla större handelsplatser.

Mot insändande af 1 kr. 20 öre franko inom hela Sverige.

Axel Litström, Falun.

[4]

Aktiebolaget
Södermalms Tvätt- & Bad-Inrättning

(Etablerad 1875.)

Badinrättningen

rekommenderar sina komfortabelt inredda badrum. Freqvensen utgör 80,000 à 100,000 bad pr år.

Tvättinrättningen,

som årligen undergått förbättrade anordningar i syfte att ernå bästa och skyndsammaste sätt för tvättkläderna rengöring, är den enda tvättinrättning som vunnit allmänhetens förtroende i högre grad, hvarom vittnar omsättningen förlidet år, som utgjorde c:a 250,000 kg. kläder.

Det mångåriga förtroende inrättningen åtnjutit lemnar också allmänheten den största garanti för aktsammaste behandling af anförtrodda kläder.

Strykinrättningen

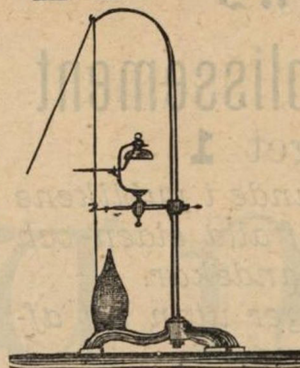
(nyinrättad)

verkställer strykning åt såväl hushåll som ensamma personer till möjligast lägsta priser.

Fullständig priskurant tillhandahålles.

[31] *Telefon:* Allm. 36 30. Bell 579.

Nyhet! Nyhet!

Henr. Wikman,

Gefle,

försäljer Sjöströms patenterade

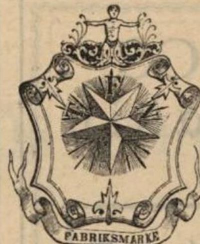
Knutsignalapparater för Stickmaskiner.

Pris 8 kronor pr st.

Återförsäljare erhålla rabatt.

Denna apparat, som mycket underlättar arbetet för stickerskan, på samma gång den är oumbärlig för alla som önska ett felfritt och vackert arbete, bör ej saknas på någon Stickmaskin.

[8] Expedieras i den tur och ordning som ordres inkomma.

Tekniska Fabriken Nordstjernan

Stockholm

hvars fabrikater försäljas hos de flesta välförsedda **Speceri-** och **Detaljhandlare** rekommenderar nedanstående såsom allmänt erkända:

Eau de Cologne,	Toilette-Tvåler,
Parfymer,	Medicinska Tvåler,
Vinaigre de Toilette,	Hushålls-Tvåler,
Tandpulver,	Familje-Tvåler,
Amykos Aseptin,	Opoponax-Tvåler,

Skrif- och Kopiebläck,

Spegel-Blanksvärta, m. m.

[2] (G. 24761 × 1)

Tvätt-Inrättningen

55 Nybrogatan. Billiga priser. Nybrogatan 55.

Obs.! Tvätt utföres äfven af härvarande ordentliga tvätterskor, hemtas och hemsändes, då adress uppgifves pr telefon 43 90 eller pr lokalpost.

[6]

Snörmakerier.

Största lager af ***Fantasi-*** och ***Bollfransar, Möbelfransar*** och ***Möbelkordonger*** samt ***Garnityr*** för ***Damtoaletten.*** Beställningar å allt hvad till yrket hör emottagas och utföras fortast möjligt och till billigaste pris.

G. A. L. SVENSSON,

5 Malmtorgsgatan 5.

[34]

Ägghandels-Aktiebolaget FÖRENINGEN

10 Vasagatan 10

köper och säljer

ÄGG

i parti och minut

10 Vasagatan 10

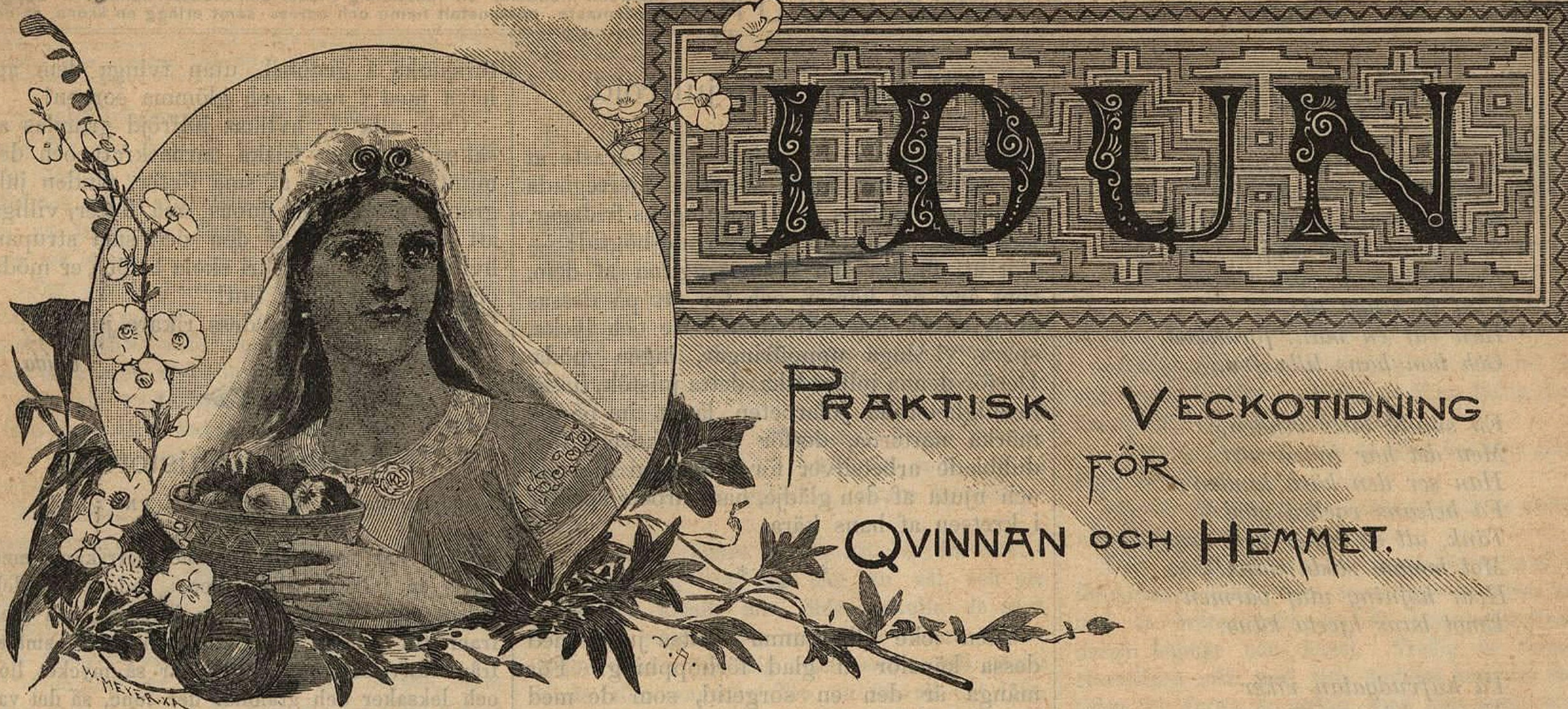
Allmänna Telefon: 4316

Filial: Nybrogatan 13. Försäljning: Mjölkbutiken, Carlavägen 6

[28]

Annonser till andra profnumret mottagas före den 14 december och till begränsadt utrymme.

Första numret å det nya året utkommer fredagen den 6 januari.

December | Andra profnumret | 1887

Byrå: 8 Sturegatan 8 — Annonspris: 25 ö. pr petitrad (= 12 stafvelser)	Tidningen kostar endast 1 krona för qvartalet. postarvodet inberäknadt. — Ingen lösnummerförsäljning!	Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 9—10 och 4—5. Stockholm, Gernandts Boktr.-Aktieb.	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. — Sista numret i hvarje månad innehåller en fullständig mode- och mönstertidning.	Prenumeration sker: I landsorten: endast å postanstalterna. I Stockholm: hos redaktionen, å Stadspostens hufvudkontor, i de större bokhandlarna samt å tidningskontoren.

I denna ljufva tid det fins dock månget hus,
Som ingen glädje har och intet juleljus.
Så gifve den, som kan! O, öppna, öppna blott
Din mun till vänlig tröst, din hand att göra godt!

C. D. af Wirsén.

Till Iduns läsarinnor!

Då vi härmed utsända det andra profnumret af »Idun, praktisk veckotidning för qvinnan och hemmet», vilja vi i så korta ordalag som möjligt och särskildt för dem, som må hända ej varit i tillfälle att se det första profnumret, omnämna tidningens syfte och plan.

Idun vill blifva qvinnornas egen tidning, vill blifva en tidning för den stora klass af qvinnor, som med ett gemensamt namn kan kallas hemmens qvinnor.

Idun kommer derför att meddela korta och lättfattliga uppsatser i alla frågor, som beröra qvinnan och hennes verksamhet och i synnerhet hennes verksamhet i hemmet och för de sina.

Idun vill emellertid också egna uppmärksamhet åt de talrika qvinnor, hvilka äro i saknad af något egentligt hem, och som, under det de för att skaffa sig sitt uppehälle arbeta för andra, måste vara allt för sig sjelfva.

Idun är varmt intresserad för qvinnans framåtskridande i upplysning och sjelfständig verksamhet, för så vidt det ej sker på bekostnad af hennes qvinlighet.

Idun skall på ett lättfattligt sätt söka belysa de frågor för dagen, som kunna intressera fruntimmersverlden, äfvensom i sammanträngd form meddela de vigtigaste af dagens händelser (Början härmed göres först på nyåret).

Idun håller sina spalter öppna för alla, som kunna hafva något, om ock aldrig så litet, att meddela tidningens läsarinnor, och hoppas redaktionen att på detta sätt småningom förvärfva sig en hel stab af flitiga medarbeterskor.

Idun är ej afsedd att vara någon egentlig illustrerad tidning, men kommer dock att då och då intaga en och annan liten fin illustration. Särskildt vilja vi nämna, att

Idun ärnar under det nya årets lopp (början göres må hända redan i årets första nummer) meddela ett helt porträttgalleri af qvinliga personligheter, som på ett eller annat sätt gjort sig bemärkta, t. ex. för framstående qvinliga egenskaper, på literaturens eller vetenskapens område, såsom uppfostrarinnor o. s. v. Iduns läsarinnor torde då ock få se dragen af tidningens mera bemärkta och flitigare medarbeterskor.

Idun kommer att hvar eller hvar annan månad anordna pristäflingar i ämnen, som beröra hemmet och qvinnans öfriga verksamhetsområde. Början härmed har gjorts redan i profnumren (Se uppropet till husmödrarna å annat ställe i tidningen!)

Idun har en synnerligt rikhaltig afdelning för husmödrarna, i hvilken dessa erhålla en mängd rent praktiska råd och anvisningar af alla slag.

Idun kommer att hålla en mycket intressant följetongsafdelning, omvexlande med originalarbeten och öfversättningar. Bland de förra må, såsom redan bestämda att på nyåret intagas, nämnas »Fosterdottern» af Elna Tenow samt »En koketts bekännelser» af Mia, under hvilket märke döljer sig en mycket känd förf.

Idun har särskild läkare anställd — en af hufvudstadens yngre och skickligare — hvilken i en omsorgsfullt skött läkarerådsafdelning kommer att stå tidningens ärade läsarinnor till tjenst, då så behöfves. De hafva endast att till Redaktionen af Idun, Stockholm, insända sina förfrågningar med tydligt angifvande af de åkommor, af hvilka de lida, samt underteckna dem med någon signatur. (Å hvarje dylikt bref bör stå ordet: Läkareråd).

Idun meddelar för öfrigt så vidt möjligt alla slags upplysningar och svar å ingångna förfrågningar, intager alla slags annonser, som beröra familjekretsen, såsom förlofnings-, vigsel-, födelse- och dödsannonser, annonser om lediga platser inom familjen m. m. dylikt.

Idun vill sålunda blifva ett verkligt och nyttigt föreningsband familjerna emellan samt en praktisk och tillförlitlig rådgifvare i allt, som kan intressera fruntimmersverlden.

Idun har redan förvärfvat sig flere framstående medarbeterskor, bland hvilka må nämnas fruarna Mathilda Langlet, Eva Wigström (Ave), Elna Tenow (Guido) och Cecilia Holmberg, f. Bååth, samt fröknarna Mathilda Roos, Clara Smitt m. fl.

Idun synes redan hafva väckt det lifligaste intresse bland qvinnorna i alla delar af landet, ty tusentals reqvisitioner å båda profnumren ingå.

Idun har ock inom hela den svenska tidningspressen rönt det välvilligaste mottagande.

Idun gifver slutligen alla sina prenumeranter utan vidare kostnad med sista numret i hvarje månad en med goda bilder och god text försedd fullständig

Modetidning

med mönsterbilaga. Och dock kostar tidningen

endast 1 krona

för hvarje qvartal, postarvodet inberäknadt.

Idun tillhandahålles i landsorten endast genom postverket, i hufvudstaden genom redaktionen, Stadspostens hufvudkontor (Klara v. kyrkogata 3 A), de större bokhandlarna och tidningskontoren.

Idun säljes ej lösnummervis annat än i och för kompletteringar. En hvar, som vill hålla tidningen, har att å något af nyssnämda ställen i förskott erlägga 1 krona för hvarje qvartal. I landsorten boende böra å närmaste postanstalt uppgifva namn och adress samt erlägga afgiften.

Idun önskar damerna till sist en i alla afseenden god jul samt hoppas att under det kommande året återfinna dem samtliga såsom tidningens läsarinnor!

Dröjen derför ej att prenumerera!

Med utmärkt högaktning

Redaktionen.

Ärade läsarinnor, arbeten för spridningen af eder tidning!

Julgåfvor.

Så ömt han svepte kappan
Kring hennes vackra byst.
Och man gick nedför trappan,
Se'n man hvar andra kysst.
Nu juluppköp skall göras
Utaf de unga tu;
Han var en man. förälskad,
Och hon hans lilla fru.

En smula biter vinden,
Men det har ingen nöd.
Han ser den kära kinden
Få helsans vackra glöd.
Tänk, att så tungt hon armen
Mot honom stöda näns!...
Hvar höjning utaf barmen
Emot hans hjerta käns.

På hufvudgatan viker
Nu in det unga par.
Hvad strålande butiker
Längs asfaltstrottoar!
Och ack! när blickar sätta
I brand hvar hjert-atom,
Är gruflig svårt att vara
En duglig ekonom.

De stanna framför fönster,
Som blända med sin lyx. —
»Nej, ser du, hvilket mönster!
Och mattan der, — hvad tycks?
Och der — åh, käre, käre!
Nej, maken aldrig fans!
Jag menar detta armband
Med diamanters glans.»

Så, hycklande, hörs stamma
Den lilla som på skämt.
Hon visste: i det samma
Var också köp bestämdt.
Men plötsligt ifrån glittret
Hon blickar längre fram
Och får kring fina munnen
En min helt allvarsam.

I nästa tvärgrändshörnet
Framför en ringa bod,
Som just på lyx ej stötte,
En pilt i trasor stod.
Hans lilla pigga näsa
Mot rutan tycktes platt.
Man kunde tydligt läsa:
»Der inne fins en skatt.»

En skatt, han ej mot dussin
Af diamanter bytt:
En kaka, som med russin
Och annat godt man prydt.
»Tänk, om blott rik jag vore,
Då vore ingen nöd;
Då finge jemt jag äta
Mig mätt af sådant bröd!» — —

De sågo på hvar andra...
En hvar utaf dem såg,
Hur i den andres ögon
Ett fuktigt glitter låg.
En föresats, en tanke,
Ett löfte deri fans,
Som kom dem glömma armband
Och diamanters glans.

Oscar Guldbrand.

Julpligter och julfröjd.

Julen stundar — denna, den käraste af våra fester, årets sorglösa hjerteglada barnafest, hvilans och njutningens fridagar, familjehärdens glada återseendeshögtid! — För att få fira den i ro, omgifna af dem, som äro oss kärast, och för att på dessas ansigten få läsa tillfredsställelse och lycka, spara vi inga uppoffringar, ingen möda. Derför denna julbrådska, detta julstök, dessa hemlighetsfulla julararbeten långt in på de mörka nätterna, derför familjefadrens fördubblade arbetsifver för att sedan få hvila och njuta af den glädje, hans arbete sprider i kretsen af hans kära.

* * *

Men icke alla kunna emotse julen med dessa känslor af glad förhoppning. För många är den en sorgetid, som de med bitterhet i hjertat se nalkas.

Ty aldrig käns sorgen så otröstlig — aldrig fattigdomen så afskräckande — aldrig aldrig saknaden så omöjlig att fylla som just under dessa dagar, då alla jägta för att *njuta* lycka, *skapa* lycka, då man nästan *fordrar* lycka.

Mot dessa arma, vid lyckans julbord vanlottade är lifvet mångdubbelt bittert under dessa dagar; det nästan hånar deras armod.

Så gör naturen i sin karga nakenhet; icke en blomma, knappast en lifvande solstråle, endast mörker och köld; — så göra de lyckliga menniskorna, som i munter julstämning skynda genom gatorna och ur de festligt upplysta butikerna samla med sig så mycket vackert och nyttigt till de varma, julsmyckade hemmen; — så göra minnena, som hviska om en lyckligare, kanske för alltid svunnen tid; — så gör hoppet, som må hända föregycklat dem ett ljusare öde.

Mot dessa hafva vi pligter, vi alla, som hafva något att dela med utaf, det må nu vara af detta lifvets goda eller af dess glädje och trefnad.

Tänk derför på de fattiga, som hungra eller frysa, kanske endast ett stenkast bort från vår varma boning, hvars förrådshus nu är välförsedt till julen! Med hvilken rätt är vår lott så mycket lyckligare än deras?

Tänk på mången gammal qvinna, som sitter så ensam på en ödslig kammare! — Hvad har hon brutit för att vara förnekad lyckan att omhuldas af smekande händer?

Tänk på dem, hos hvilka julhelgen med sina minnen rifver upp bittra, halfläkta sår! — En nyck af ödet och det kunde ha varit vi, som nu suttit stumma af sorg på ruinerna af en för lifvet krossad lycka.

Tänk på alla små, som ännu icke veta, hvad en lyeklig jul vill säga, som aldrig klappat händerna vid åsynen af en lysande julgran, prydd enkom för deras glädje, och som aldrig, mätta, varma och sorglösa somnat med en afgudad docka eller bilderbok i famn! — Här är mycket att göra för att skipa rättvisa.

* * *

Mot alla dessa hafva vi pligter.

Dela ut af förrådshusets öfverflöd! — Bjud den ensamma till ert julbord, sätt henne vid högsätet och låt henne känna, att hon icke *är* ensam. Låt de bedröfvade icke försjunka i grubbel, utan tvinga dem att lefva med i nuet och glömma sorgen!

Och alla I, hvilkas julfröjd grumlas af saknaden efter friska barnaskratt och det muntra trampet af små fötter, tänden julgranen ändå; nog finnas små fötter, villiga att dansa omkring den och små strupar, hvilkas glada jubelskri skola beloña er möda och göra saknaden ljuf!

Ju flere lyckliga, dess rikare julfröjd!

Guido.

En liten julhistoria.

Berättad af Mathilda Langlet.

»Jag har varit der uppe hos herrskapet med en julgran till barnen,» sade en medelålders man, då han steg in i stugan och gick fram till spiseln, för att snön skulle smälta från stöfvelsulorna. »Det var så mycket ljus och leksaker och grannlåt der inne, så det var rakt obegripligt,» tillade han.

»Våra barn få intet, de,» sade hustrun och såg på ett par flickor och en gosse, som sutto hopkrupna invid spiseln. »Jag har inte så mycket som en hvetbulle en gång åt dem, fast det är jul. Patron är allt bra svår med det, att en aldrig kan få ut något i förskott.»

»Vi få ju ut i förskott,» menade mannen.

»Ja, det förstås, men alltid på bestämda tider, och om det då inte räcker från den ena gången till den andra, så är det bra svårt.»

»Ja,» sade mannen, drog af sig de våta stöflarne och gick bort till sängen, der han kastade sig ned. Arbetet var slut för dagen, något tidigare än eljes, ty det var ju julafton, men det började dock redan skymma. Hustrun satte sig vid fönstret och såg ut.

»Nu går väl frun der uppe och delar ut julbullar åt pigorna och drängpojken,» sade hon.

»Ja, när jag tjente piga, fick jag nog också bullar och kakor — men en fattig statdräng bryr ingen sig om. Nog kunde vi vara mera i behof af litet godt bröd till julen än tjenstfolket der uppe, som har sin goda mat och går till dukadt bord för hvar dag.»

»Stina har lofvat att jag skall få smaka hennes hvetbulle, för att jag gick till skomakaren med hennes kängor,» sade pojken vid spiseln.

»Herre Gud, så'nt elände!» utbrast hustrun och lade handen öfver ögonen. »På det gamla stället fingo vi åtminstone en tår mjölk till grötdopp på julafton.»

»Ja, men nog ha' vi väl mycket bättre här,» sade mannen. »Större stat är det och bättre rum och aldrig något väsen om vedpinnarne.»

»Men nog är patron hård ändå,» återtog hustrun. »Andersons, som va' här före oss, fick ju flytta bara för han var full en enda gång, och då var det marknad till.»

»Än se'n då? Det visste han förut. Det är ju det första patron säger, när han städslar folk, att di får inte vara fulla en enda gång, för då får di flytta. Och när han håller ord i det ena, så håller han ord i det andra med. Nej, här tycker jag att vi kan ha' riktigt bra, och om inte de der auktionsskulderna hängde efter så —»

»Och kusken fick flytta bara för att Lindgrenskan var näsvis mot frun, för han tål ju inte, att en svarar henne ett enda ord, om hon är aldrig så —»

»Ja, så det undrar jag då rakt inte på,» afbröt mannen litet häftigt. »Hade jag en sådan hustru, så skulle jag vrida om näsan på den, som våga' vara oppkäftig mot henne.»

»Om *du* hade en sådan hustru? Du stackare der —» började mor Brita i en ton, som icke bådade godt, men i det samma gick dörren upp och en af »herrskapets» jungfrur blef synlig på tröskeln. Hon bar en temligen stor korg på armen.

»Jag skulle helsa så mycket från frun och önska god jul och be er hålla till godo litet färskt bröd,» sade hon och började plocka upp ur korgen åtskilliga bullar af alla slag.

»Se här är julkusar åt barnen,» sade hon; »frun har sjelf bakat sådana åt alla statbarnen, och här är ljus och gryn och kaffe och socker.»

Mor Brita bara stod och stirrade på de två stearinljusen och en »vådligt» stor strut med kaffe — det var väl minst ett skålpund. Barnen hade kommit fram och stält sig omkring bordet och betraktade andäktigt den härlighet, som dukades upp för dem.

»Och här är karameller till barnen, som våra barn ha' köpt åt dem, och om Lars Petter följer med mig och har en flaska med sig så får han litet mjölk der uppe.»

Pojken, som »lystrade» till namnet Lars Petter ryckte till sig ett bleckspann från hyllan och var genast färdig.

»Ska' jag ta' kannflaska'?» frågade han tvekande.

»Ja vars,» uppmuntrade jungfrun Stina, »och i morgon», tillade hon, »ska' Pettersson och mor Brita och barnen komma upp i stora köket klockan ett och spisa middag, men kom i hog, mor Brita, att ungarna ska' vara rena och tvättade, så att di skiner i syna, för frun är vådligt noga med sådant.»

Petterson reste sig upp och följde Stina till dörren. Han hade nästan gråten i halsen, då han sade: »Helsa frun, att jag kan aldrig fulltacka henne, för att hon är så god mot oss.»

»Ja, helsa och tacka tusendefallt,» instämde hustrun, som nu ändtligen sansat sig.

»Gudskelof att jag har en ren salvet att lägga på bordet och ett par ljusstakar,» tillade hon, då jungfrun gått.

»Ja sir du nu, att det inte var så dumt, att jag ropade in dem på auktion,» svarade mannen godmodigt, sträckte sig åter i sängen och såg belåten på, huru hustrun, rask och glad ordnade allt till deras lilla fest.

* * *

»Kaffe och socker med mera åt statfolket till jul — 5,25,» läste »frun» ur sin hushållsbok några dagar senare; »det var allt godt pris för så mycken glädje,» tillade hon, vändande sig till sin man.

»Du räknar icke allt bröd, du bakade, och middag och kaffe juldagen,» svarade han, men han smålog dervid.

»Åhjo», sade hon, »men det har jag fått betaldt för. Sjelfva den der sträfva mor Brita tackade mig och sade, att när hon tände sina båda ljus och satte fram hvit gröt och hvetebröd på bordet, så tyckte hon, att det var den roligaste julafton hon upplefvat. Jag blef riktigt glad, jag.»

»Ja, i allmänhet gör husbonden för litet för sitt folk,» anmärkte »patron» och sög med djupsinnig min på cigarren.

»Mycket mindre än han kunde och borde,» tog frun i med kraft, »i synnerhet hvad statfolket beträffar. Och det kostar ju så litet, jemfördt med mycket annat,» tillade hon med en hastig blick i sin hushållsbok.

Sedan slog hon ihop den och sköt den långt in i skrifbordslådan. Det såg ut, som om hon ej tyckte om jemförelsen.

»Hvad vi göra för andra, det göra vi för oss sjelfva.»

Den meningen, att »tjenstfolk är ett nödvändigt ondt», hör man så ofta uttalas, att det vore lönlöst att försöka påstå motsatsen, men att detta i någon mon beror på oss sjelfva, derom är jag lifligt öfvertygad liksom om sanningen i ordspråket »sådan herre, sådan dräng».

Var tjenstfolket så mycket bättre förr än nu, som många äldre påstå, så voro nog de gamla, i all sin enkelhet, bättre *husmödrar* än vi.

Att det är djerft af mig att »klyfva näbb» i denna sak, vet jag mer än väl, och om »somliga» kände min ålder, skulle de säga något om »ägget, som ville lära hönan värpa»; derför vänder jag mig också endast till någon af de allra yngsta. Tro nu för all del inte, att jag ämnar predika, och inte heller, att jag tänker förorda något sjelfsvåld, jag ville bara så innerligt och vänligt bedja dig försöka litet att sätta dig i dina tjenares ställe, att någon gång, mer än du hittills gjort, tänka på deras trefnad, visa dem litet mera förtroende, och ibland öfverse med ett och annat *litet* fel — för min skull! Försök en liten tid, så får du se, om de inte bli bättre eller göra dig litet mindre förtret.

Är det icke så, att vi litet hvar äro bra benägna att jemra oss öfver »de odrägliga pigornas» fel och — glömma deras förtjenster, att visa ganska stort missnöje öfver hvarje liten glömska eller förseelse och inskränka deras personliga frihet till det minsta möjliga? Och — är det ej äfven så, att vi hafva ganska svårt att komma i hog, att också *just dessa* räknas till »vår nästa», som vi skola »älska som oss sjelfva»?

Har du någonsin tänkt efter, hur det skulle vara att nu, i köld och snö, ligga der nere vid sjön och skölja julbyken, eller bara att släpa in det vanliga ved- och vattenförrådet hvar enda mörk och slaskig höstskymning, och så kanske af en eller annan anledning få förebrålelser, just när du komme in stelfrusen och våt?

Du försöker ju, — inte sant? — att alltid möta din man med ett gladt leende när han kommer hem, äfven om du inte är så glad — kunde du inte försöka det samma med din tjenstflicka, när du går till ditt kök? Visst är, att det skulle blifva en betydlig lättnad i hennes mödosamma lif; men lika visst är det också, att du sjelf skulle slippa se så många sura miner och att i nio fall af tio hon skulle löna dig med att visa dig mera tillgifvenhet under utöfvandet af sina pligter.

Vi gå nu åter ett nytt år till mötes, säkert du som jag med många goda föresatser och förnyadt hopp om kraft och förmåga att hålla dem — låt dem då också i någon mon gälla dina tjenare!

— —*nn*—.

Frun tar inte emot!

Nådig frun tar inte emot. Icke derför att hon har så synnerligen brådt om, ty hon sitter i sitt rum och läser den nyaste romanen af Ohnet, Belot eller någon annan af hennes älsklingsförfattare. Men likväl har hon talande skäl för sin otillgänglighet. Hennes man är borta på en embetsresa, hvilket stör hennes planer för den följande dagen och gör henne misslynt; dessutom har hon icke gjort toalett och kan derför omöjligen visa sig, om äfven morgondrägten i sig sjelf icke innebär något vårdslöst och försumligt, — och för det tredje har hon tråkigt, trots Ohnet och trots spegeln, med hvilken hon står på synnerligt intim fot. Hon har emellertid beslutit att icke taga emot, så vida det icke är något alldeles särskildt.

»Nådig frun tar inte emot,» är således det svar, som Lisette meddelar en liten åldrig dam, faster till den omnämda nåden.

»Verkligen inte? Se då efter ännu en gång, kära barn!»

Lisette går in och återkommer med de orden: »Nådig frun är inte hemma.»

Den gamla damen betraktar henne med en förebrående blick, som egentligen är mera ämnad åt brorsdottern än åt kammarjungfrun; derpå lemnar hon huset. Treflig är fastern visserligen icke med sina ändlösa historier från tiden för fyrtio år sedan, med sina loftal öfver den tid, då hon ännu var ung, och med sina eviga frågor, huru mycket denna klädning har kostat och hvad den och den haft att äta o. s. v. Men den gamla damen har gått den långa vägen i middagshettan, för att få se sin brorsdotter, som hon på sitt sätt tycker om, och för att frässa af den glans, som omgifver den unga frun — sjelf lefver hon i fattiga förhållanden — samt för att undgå ensamheten i sitt eget hem, hvilken då och då blir henne för tung.

Men det hjelper icke, nådig frun tar inte emot, och den gamla måste med oförrättadt ärende återvända i solhettan och dammet.

Åter ringer det. Denna gång är det en ung fru i sorgdrägt, en väninna till värdinnan. Lisette går in och anmäler: »Fru kaptenskan von B.»

»Tar inte emot, eller säg hellre, är inte hemma,» svarar hennes nåd, utan att se upp. Strax derpå hör hon det gå i salsdörren, något senare i porten — den besökande är borta. — Det är då verkligen för mycket begärdt, att hon skall taga emot den goda Elfrida. Min Gud, de äro nog vänner, och hon önskar henne allt godt. Men att oupphörligt behöfva se detta sorgsna ansigte, att höra hennes klagovisor öfver att hon så hastigt förlorat sina tre små barn efter hvar andra, det angriper hennes nåd allt för mycket. Hennes egen lilla Erik är ju Gud ske lof frisk, stark och välbehållen under sin bonne's uppsigt, hvarför skall hon då oroa sig öfver andras barn! Det återgifver dem icke lifvet.

»Är nådig frun hemma?» frågar en gammal man.

»Det tror jag inte,» lyder det hastiga svaret.

»Se då efter en gång, jag kommer för den unga herrns gungas skull. Nådig frun ville helt och hållet bestämma, huru och hvar den skall sättas upp, och jag har redan för den skull varit här tre gånger.»

Lisette går och kommer till baka.

»Nådig frun tar inte emot.»

»Men jag kan då icke ständigt återkomma,» säger mannen, »jag förspiller så mycken tid med detta onödiga gående.»

»Om det är besvärligt för er,» menar Lisette spetsigt, »så kunna vi ju vända oss till någon annan.»

Mannen rycker på axlarna och går lugnt derifrån.

Der inne suckar hennes nåd: »Det är otroligt, hvad man plågas! Det beror derpå, att man tar sina modersplигter så allvarsamt!»

Det ringer lätt och dröjande, och en ung,

blek flicka synes med ett litet paket i handen. »Näsdukar för nådig frun!»

»Godt,» säger Lisette och lägger paketet på ett bord. —

»Skulle ni vilja vara så god,» stammar den unga flickan, »och anmäla mig för nådig frun?»

»Nådig frun tar inte emot!»

»Om ni ändå skulle försöka!» beder flickan med darrande stämma. »Jag har ännu litet att få för det sista arbetet — och penningarne äro så knappa för oss!»

Lisette går in ännu en gång. »Nådig frun, sömmerskan.»

»Men, min Gud! Jag säger ju, att jag inte tar emot!»

»Hon säger, att hon nödvändigt behöfver penningar.»

»Jag tar inte emot,» säger hennes nåd med eftertryck och ser harmset upp från sin bok, som nu börjar intressera henne. »Kan då folk aldrig vänta ett ögonblick! Säg henne, att hon kan komma till baka i öfvermorgon — nej, om åtta dagar.»

Lisette framför budskapet; den unga flickan blir dödsblek och kämpar med tårarne. »Min Gud!» säger hon sakta, »om nådig frun visste, i hvilken belägenhet vi äro!» Men Lisette öppnar dörren, och hon går nedför trappan samt gatan utefter till sin torftiga bostad, hvarest den sjuka modern och de små syskonen vänta på henne under bekymmer och oro. Hvarje öre, som de hade, är utgifvet; de hafva nu satt sitt sista hopp på inkomsten af hennes arbete. Hon träder in tigande. »Nå?» frågar den sjuka från sin bädd, och de små se på henne förhoppningsfullt. »Jag har ingenting med mig,» säger hon tonlöst, sjunker ned på en stol och utbryter i en tyst, smärtsam gråt, i hvilken de små kraftigt instämma.

Emellertid följer nådig frun romanhjeltinnans hjertslitande öde med tårade ögon: hon har ett så vekt hjerta! — —

Min nådiga! Ännu är allt omkring eder idel solsken; er make, som himmelen bevarat åt er likasom er lille son, ligger för edra fötter, ni har vänner och väninnor, smickrare och tillbedjare i oändlighet, ni har rikedom, ungdom, skönhet, allt hvad ni kan önska er — om ni öfver hufvud taget någon gång kan komma att hysa en önskan. Men ingenting är beständigt här i verlden, hvarken er ungdom eller er skönhet, ja, kanske icke en gång er makes tillbedjande kärlek. Småningom skall äfven ert färglösa hvardagslif, fröjderna af hvilka ni i fullt mått njutit, för er förlora sitt behag, triumferna, som er ungdom firat, icke mera tillhöra er. Och kanske sparas ej en gång för er lifvets allvar, sorger och bekymmer; kanske går äfven ni en gång omkring i sorgdrägt och söker ett trofast bröst, vid hvilket ni kan utgjuta er klagan, ett varmt hjerta, som kan skänka er tröst. Hvar skall ni söka det. Hos tillbedjarne och smickrarne från edra tidigare år? Hos vännerna, som lättsinnigt tillbringa sin tid? Fåfängt! De taga icke emot! De taga icke emot!

Och ålderdomen kommer, oåtspord och obeveklig, och ensamheten; det blir tyst och tomt omkring er och i ert inre. Ni ser er om, huru ni skall kunna fylla ödsligheten och tomheten i ert inre, liksom tusende gjort före er och med samma resultat. Ni knackar på hos den oegennyttiga, offervilliga vänskapen, som ni nu ej mera kan bjuda något, och af hvilken ni nu endast kan begära en allmosa — hos snillena från forna och nyare tider, som förr skänkte er så mycken styrka och vederqvickelse, — hos religionens tröstegrunder. Och öfverallt heter det för er: de taga icke emot!

Men ännu är det tid för er, min nådiga. Ni är icke dålig, nej bevars, och skulle ni få en aning om de kränkningar, som ni i dag till fogat andra,så skulle ni icke känna dem mindre än de sjelfva. Ni är blott tanklös. Tänk en smula för er, min nådiga, tänk på andras väl och på edra egna pligter, lär er lefva, icke blott till ert eget behag, utan äfven för andras bästa, innan ännu de tråkiga gästerna ledsnad, ensamhet och olycka komma; ty dessa inträda oanmälda och fråga ej först, om ni tar emot.

Anna Fromm.

Hemmets medicin.

Fullt upp att göra hela dagen; utan rast eller ro, många planer och ännu flere förtretligheter; då och då en smula förtjenst och i nästa ögonblick dubbelt så stor förlust; usla tider, penningbrist, dåligt humör, ingen utsigt till bättring i affärerna — det är affärsmannens dagliga lif nu för tiden. Trött, nervös, retlig, nedstämd och förarglig till lynnet vänder han omsider hemåt efter slutadt dagsverke.

Han är nästan sjuk öfver förspild möda och dåligt resultat af dagens ansträngningar. Så kommer han hem; han ärnar gifva sträng befallning om större sparsamhet och enkelhet, inskränka alla onödiga utgifter; i annat fall kanske äfven hans lilla förmögenhet går förlorad. Han känner sig verkligen både trött, utledsen och sjuk.

I tamburen börjar han tänka öfver en kort, men bestämd föreläsning — en urladdning för hans dåliga humör. Men allt är så stilla och fredligt. Han kommer in i salen, en behaglig värme slår emot honom, och den vänliga husligheten öfver det hela stämmer honom till större hänsynsfullhet. Från närmsta rum höras barnens skratt, lek och sång; dessa toner passa icke till den melodi, han velat uppstämma. Han ser in i matsalen, qvällsbordet är dukadt, det väntar endast på honom, på honom ensam; hans hemkomst är signalen till, att man skall begynna. På honom hafva alla der hemma tänkt hela dagen, efter honom hafva de längtat timme efter timme. Nej, detta är icke rätta stunden för den tillärnade moralpredikan. Så kommer hans hustru in; hon har hört honom komma och skyndar nu att med en kyss helsa honom välkommen. Hennes ord klinga som musik i hans öron, om hans hals lägger sig en mjuk och vänlig arm, och två ögon, strålande af glädje och återspeglande hjertats älskvärdhet, se på honom så trofast och varmt. Barnen storma in. »Pappa, pappa är kommen!» En omfamnar hans knä, en annan hoppar upp för att gifva honom en kyss, en tredje får fatt i hans hand, alla taga ordet ur munnen på hvar andra för att berätta och fråga på samma gång. I nästa ögonblick sitter han vid bordet, utan att veta, hur det hela gått till.

Det dåliga humöret är borta, förargelserna äro försvunna, inbillningarna glömda; tröttheт, knarrighet, otålighet, dåligt lynne — allt är som bortsopadt. Hemmet, det trefliga hemmet med den älskvärda familjen har varit medicinen, som lugnat, upplifvat och styrkt den trötte. Han känner sig åter rustad till ny kamp för den följande dagen och hoppas ännu en gång på bättre tider.

Hans majestät utestängd.

Som bekant har nyligen en af vår celebre bildhuggare Alfred Nyström modellerad ryttarstaty af Karl den femtonde varit utstäld till beskådande i hufvudstaden. Från denna »kungliga» utställning har den spirituelle kåsören *Jörgen* meddelat oss följande episod. Vi låta kåsören berätta:

Man var inne i ateliern och såg på kung Karl. Han satt på en arab så lifslefvande, som han gick och stod i lifvet. Med det undantag att här var han af gips och förminskad till en fjerdedel. Sedan skall han bli af brons och af sin egen naturliga storlek, ökad med 50 procent.

»Det knackar på dörren,» — sa' vi till vännen Nyström.

»Stängdt för i dag,» — sa' denne. — »Nu gå vi opp och sätta oss till middagsbordet,» tillade han.

Men en ung herre, som bodde i huset, visade sig i dörren och frågade i högtidlig ton, om vi ville »låta hans maj:t konungen stå och knacka förgäfves!»

Nej, det ville vi visst inte! Inte ens undertecknad var en så arg rabulist. Ännu mindre professor Alfred, som är en mycket hygglig karl.

Hr Nyström sprang om ena hörnet efter sin kung. Jag sprang om det andra. I samma afsigt. Hr Nyström sprang naturligtvis om rasande hörn. Jag sprang lika naturligt om rätt hörn. Men hans maj:t hade så stort försprång, att jag räknade ut, att man skulle hinna honom först om en hel halftimme och långt ute på Kungsholmen.

Pustande återvände både konstnär och konstkritiker till ateliern. Utan sin nådige kung.

Då man kom upp i hr Nyströms konstnärligt ordnade våning, f. d. hr Karadja paschas, så mötte oss hr Nyströms unga danska fru och sa', att vi inte voro några vakna snillen, och att hans maj:t allernådigst behagat ringa på både hos portvaktens och herrskapet Nyströms i huset midt emot ateliern. Men hvarken portvakterskan, som var från landet, eller den dörröppnande lilla tjenstflickan, som var från Danmark, hade underdånigst varit bekanta med kungl. maj:t. De hade derför helt lugnt svarat kungl. maj:t, att »professorn visst var i ateliern med en annan herre». Och de hade lika lugnt rapporterat fru Nyström, att »en lång, gentil herre velat göra visit, men att de sändt honom till ateliern. Der går han nu öfver gatan».

Då fru Nyström tittade ut, så igenkände hon underdånigst kungl. maj:t sjelf. Men för sent. Portvakterskan var mest förtviflad. Kungl. maj:t hade med sina högst egna seende ögon tittat in i hennes rum och allernådigst sagt, att »der var bra mörkt». Och hon hade begått det högmålsbrottet att underdånigst svara: — »Går väl an!»

En lycka i olyckan, — sa' hon, — var, att den artistiska och ståtliga vestibulen var väl sopad och städad. Och för säkerhets skull städade hon den ännu en gång. Just då vi kommo till baka från vår misslyckade kungliga jagt.

Men inte kom något kungl. maj:t.

Jo, dagen derpå las man i aftontidningarna, att kungl. maj:t varit i ateliern och sett sin brors och företrädares i allo lyckade och anslående bild. Men tidningarne berättade inte, om han den gången tittat in till portvakterskan. Men säkert är, att dylika små kungl. besök och tittar ovilkorligen komma att öka portvaktsfruarnas intresse för sjna förstugors hållande i mönstergildt skick.

På ett hår när.

Novellett.

(Slut fr. första profnumret.)

»Egentligen, baron, borde jag taga emot er med förebråelser.»

Han böjde sig ned öfver den hand, som hon hade räckt honom och sade: »Tillåt mig framför allt att kyssa dessa fina fingrar — se så der, och nu kan ni banna mig — jag har ett förträffligt samvete.»

»Jag beundrar ert samvete. Har det ej gjort er några förebråelser, derför att ni under hela åtta dagar på det mest klandervärda sätt försummat edra vänner?»

»Tvärt om — det har i stället sagt till mig: Min son, ditt porträtt förtjenar att förevigas i verldshistorien jemte de store martyrernas; det är mycket berömvärdt, att du öfvar dig i sjelfbeherskning, ty du skulle kompromettera en qvinnas rykte, som är dig dyrbar, och din vän Teodor, som en gång vände ryggen åt en tryffelpastej — hör ni, min nådiga — åt en tryffelpastej, emedan han varit i Karlsbad fyra veckor, skulle taga utaf sig hatten för detta hjeltemod.»

Hon skrattade.

»Sluta då! Jag tror för öfrigt ej ett ord af hvad ni säger. Vill ni emellertid lofva mig att vara riktigt allvarsam, så tillåter jag er att sitta ned bredvid mig på denna stol.»

»Jag lofvar er att för detta pris göra ett ansigte, bredvid hvilket en söndagseftermiddagspredikant skulle se ut som en musikalisk clown.»

»Antingen måste ni vara förnuftig, eller jag förbjuder er att slå er ned.»

»Jag säger ej ett ord mera.»

»Hvar har ni hållit till under dessa åtta dagar.»

»För beqvämlighets skull kunde jag säga er, att jag blifvit afkastad på ridbanan och vrickat en fot.»

»Det vore ett mycket oskickligt svar, ty jag skulle ej tro er.»

»Hvarför då?»

»Jag såg er i förgår på 'Zigenarbaronen'.»

»Jag tar till baka vrickningen — men jag säg er inte.»

»Det är mycket möjligt. Min vagn for tillfälligtvis förbi teatern. Klockan var ej fullt åtta, och det föll mig in att ännu en gång höra första aktens final. Jag stannade endast till första mellanakten.»

»Ah!»

»Ni borde vara något försigtigare baron!»

»Hvad menar ni?»

»Ni borde aldrig, då ni för en dam på teatern, taga en öppen loge. Ni profanerar edra ömtåligaste interiörer.»

»Ni tar den der damen för min älskarinna?»

»Ja!»

»Ni misstar er. Det var min gifta kusin; hennes man är bortrest, och hon bad mig följa henne på teatern.»

»Jag gör er min komplimang för denna slägtskap. Er kusin är en mycket vacker qvinna. Detta praktfulla, röda hår har jag hittills endast sett på Makarts taflor. — Men ni måste svärja mig, att ni ej älskar denna qvinna.»

»Man bedyrar sin oskuld. Man svär, att man älskar en qvinna, såsom jag er till exempel, Maria, men man svär icke, att man ej älskar en qvinna. Ni misstror mig, Maria. Men jag tackar er för denna misstro, ty jag vet nu, att ni älskar mig.»

»Er slutledning är djerf.»

»Är den också säker? Svara mig, Maria, älskar ni mig?»

Det knackade på dörren.

Han släppte hennes hand, hvilken han fattat. Hon reste sig och ropade »stig in».

Kammarjungfrun inträdde med en stor bronslampa och stälde henne på bordet.

De voro åter ensamma och stodo nu midt emot hvar andra. Lampan göt sitt fulla sken öfver dem båda och belyste den vackra qvinnans rodnande anlete.

»Svara mig, Maria!»

Hon teg och höll de svarta ögonhåren sänkta mot golfvet; men hon lät honom behålla handen.

»Maria!»

Långsamt höjde hon blicken.

»Maria!»

Han ville sluta den smärta gestalten i sina armar, då plötsligen ett skri ljöd från hennes läppar.

»Hvad fattas er?»

»Rör mig ej!»

Hon hade tagit ett par steg till baka och var likblek i ansigtet.

»Jag förstår er ej, Maria!»

Hennes ögon blixtrade.

»Jag vill råda er till den försigtigheten, herr baron, om ni ännu en gång besöker er fru kusin, att först sorgfälligt borsta er rock, innan ni bedyrar en annan er kärlek. Slumpen kan ställa så till, att vid en öm omfamning ett rödt Makarthår kommer att fastna på ert svarta rockuppslag, och dylika indiskretioner äro ej alltid önskvärda. Får jag ringa och säga åt min kammarjungfru att komma hit med en borste?»

»Jag tackar er, min fru, men sådant låter jag min betjent der hemma göra.»

Han tog sin hatt från taburetten, bugade sig djupt för henne och lemnade rummet.

Hon var åter ensam.

Det ironiska leendet försvann från hennes ansigte; hon pressade handen mot den hvita pannan och slöt ögonen.

Och denne hade hon älskat, eller åtminstone trott sig älska. Han hade svurit henne sin kärlek — det var en mened! Hvarför detta bedrägeri? Var det hennes förmögenhet, som hade lockat honom? Och endast en simpel slump hade bevarat henne från ett lif i lögn. O, den usle! Och för honom hade hon uppoffrat en annan — en annan, hvilken för en timme sedan med lågande ord tillstått sin kärlek för henne, och som nu drefves bort af förtviflan — bort öfver hafvet till en okänd verld, för att söka glömska och kanske finna henne! Hon hade vant sig vid denna skymningsstund, då hon erhöll besök af vännen — denne vän med ett hjerta, som slog så trofast och uppoffrande för henne, och som i pröfningens dagar hållit sig lika, så väl då främmande vinningslystnad utsträckt armen efter hennes arf, som då onda tungor vågat angripa hennes qvinliga rykte. Han hade förvärfvat sig hennes förtroende med insatsen af sitt lif.

Ja, denna skymningsstund hade för henne blifvit ett verkligt behof. Då vännen kom, frigjorde hon sig från alla sorger, stora och små; hon kunde säga honom allt, han visste råd för alit — o, han var så klok och förståndig! Hon lyssnade gerna till hans djupa, klangfulla stämma, då han berättade om sina resor, om konst och om tilldragelser der utifrån verlden, då han på sitt klara sätt invigde henne i lagarne för det evigt sköna och lärde henne att rätt njuta af mästarnes odödliga verk.

Nu får hon ej mer höra denna röst, de trofasta ögonen med sin allvarliga blick skola ej mera möta hennes, den starka handen, som ledsagat henne, som skyddat henne för vinningslystnadens anlopp, och som hållit upp skölden mot förtalets stenkastningar — denna hand har hon förblindad stött ifrån sig, hon har för sista gången tryckt henne, för sista gången, och detta för en uslings skull.

Hon stirrade med orörlig blick in i den slocknande kaminen. Det klingade så underbart, så högtidligt, detta »för sista gången» — liksom det dofva ljudet af mullen, som nedkastas i grafven öfver ett älskadt väsen...

En tår glänste i hennes öga. »Nej,» ropade hon, »nej — inte för sista gången!»

Hon störtade till skrifbordet ryckte ett pappersblad ur portföljen och nedkastade i flygande hast ett par rader på det samma. Derefter ringde hon, kuverterade biljetten och sade till den inträdande kammarjungfrun:

»Tag en vagn och laga, att detta bref kommer till sin adress. Om du ej träffar doktorn hemma, så far till jernvägsstationen — han tänkte afresa med kurirtåget. Du ansvarar mig för, att det blir uträttadt. Skynda dig!»

Flickan lydde.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Då doktorn dagen derpå i stilla salighet höll den älskade qvinnans hand i sin, och detta för lifvet, frågade han också till slut:

»Och hvarpå hängde då denna upptäckt, Maria?»

Hon log och svarade med en hemlighetsfull min:

»På ett hår!»

Att beakta vid prenumeration!

Personer boende i hufvudstaden, kunna prenumerera å Idun antingen hos redaktionen, Sturegatan 8, å Stadspostens hufvudkontor, Klara v. kyrkogata 3 A, i de större bokläderna eller å tidningskontoren. Tidningen hemsändes kostnadsfritt.

Personer, boende å annan ort i riket, böra prenumerera å närmaste postanstalt, då tidningen genom postverkets försorg kommer dem till handa.

Priset är endast 1 krona för hvarje qvartal, befordringsafgiften inberäknad. Någon lösnummerförsäljning kommer ej att ega rum.

Redaktionen.

Till våra husmödrar!

I dessa smalare spalter ärna vi i hvarje nummer under en mängd olika hufvudrubriker meddela alla möjliga praktiska och nyttiga råd och rön på de områden, som höra till qvinnans verksamhet inom och för hemmet. Utom de rubriker, som kunnat inrymmas i detta nummer, skola sålunda samtidigt eller efter hand förekomma rubrikerna: **Barnens vård; Handarbeten; Helsovård; Toaletten; Bostaden; Klädedrägten; Husgerådet; Slagt m. fl.**

På det våra ärade läsarinnor emellertid måtte hafva största nyttan häraf, uppmana vi vänligen **alla husmödrar** att hvar i sin stad upptecka och till **Redaktionen af Idun, Stockholm,** insända sina egna erfarenheter på dessa områden. Idun skulle sålunda kunna blifva ett föreningsband mellan husmödrarna och deras familjer, hvarigenom de förra, ehuru okända för hvar andra, skulle kunna både gifva och mottaga många goda och nyttiga råd. Ingen behöfver på minsta sätt låta sig afhållas af fruktan för brister i stiliseringen af de gjorda meddelandena, ty dessa omredigeras alltid af oss, om så behöfves, innan de införas i tidningen.

Gång efter annan komma vi ock att utfästa pris för goda uppsatser på dessa områden. Och redan nu göra vi början härmed, i det vi utfästa ett pris af

femton (15) kronor

för den bästa uppsatsen öfver något **sjelfvaldt ämne**, hörande till hemmets verld. Uppsatsen måste rymmas inom **en** af våra smalare spalter och får ej vara förut publicerad. Täflingsskrifterna böra vara **inkomna senast den 15 instundande januari,** och förbehålla vi oss rättighet att i tidningen publicera hvad som befinnes vara användbart.

Å baksidan af det konvolut, som innehåller täflingsskrift, bör sättas ordet: **Täflingsskrift.**

Stockholm i december 1887.

Redaktionen.

Tvätten.

Om klorkalk till tvätt. Hur ofta hör man icke en omtänksam husmoder klaga öfver tvättinrättningarna med deras »afskyvärda» klorkalk, som endast är till för att förstöra tvättsakerna och aldrig skall få komma in i hennes hus. Det är emellertid ej skri-

☞ Husmödrar, sprider eder egen tidning! ☜

ande orättvisa att bannlysa klorkalken, hvilken är lika förträfligt till desinfektionsmedel som till tvätt, om den blott användes på rätta sättet. Meningen med klorkalken är, att den skall bleka linnet och bortskaffa de i kläderna varande orenligheterna, men har den uppfylt detta värf, så bör man bortskaffa den fortast möjligt, så att den icke blir för närgången och angriper sjelfva tyget. Dess aflägsnande kan ske antingen helt enkelt genom en grundlig ursköljning med vanligt, helst kallt vatten, eller ännu bättre genom att använda det s. k. »Antiklor», som består i en lösning, hvilken man sjelf kan tillaga af svafvelsyradt natron — ett mycket billigt ämne, som fås på apoteket.

Derigenom upplöses fullständigt klorkalkens skadliga inverkan. Härvid går man bäst till väga på följande sätt.

Det med klorkalk behandlade tyget ursköljes med kallt vatten, lägges sedan i den omtalade lösningen, hvartill ytterligare sättes lika mycket soda som svafvelsyrad natron (till lösningen användes varmt vatten) och sköljes slutligen omsorgsfullt för sista gången.

Om ärade husmödrar ville göra ett försök härmed, skulle de snart i klorkalken finna en välkommen bundsförvandt i stället för en fiende.

Malla.

Brygd.

Utmärkt hembrygdt öl erhålles på följande sätt:

Till 30 kannor godt öl fordras 6 lispund godt kornmalt och ett lispund godt rågmalt. Sedan detta malts, blandas det tillsammans och syftas med kallt vatten, hvarefter det väl öfvertäckes och får stå 8—10 timmar. Derpå uppkokas en pannmur vatten, och af det varma vattnet slås så mycket på maltet, att man med lätthet kan bruka det senare med ett s. k. roder. Denna brukning måste utan uppehåll fortgå minst tre fjerdedels timme, hvadan vid detta ingalunda lätta arbete tvänne starka personer turvis böra aflösa hvar andra.

Sedan detta är gjordt, öfvergjutes maltet med ungefär 30 kannor kokande vatten, hvarefter det omröres, väl öfvertäckes och får stå en halftimme.

Så snart maltet lagt sig till bottnen, öses den flytande vätskan, som nu kallas *blankvört*, i pannmuren och kokas upp samt slås åter igen på maltet, hvarefter man förfar på samma sätt som nyss: rör om maltet, låter det sjunka och kokar ännu en gång upp vörten.

Sålunda fortfar man, till dess blankvörten kokats och omrörts med maltet omkring 15 gånger. Hvarje gång, medan man väntar på att bryggpannan skall koka upp, bör maltet hållas väl täckt.

När denna kokning slutat, bör rosten vara lagd i ordning i ett kar. Vid rostens läggande är både vana och försigtighet af nöden, så att den hvarken blir för tunn, då maltet lätt följer med igenom och drickat blir grumligt, eller för tät, då vätskan har svårt att rinna igenom. På bottnen af karet läggas först några tumstjocka trästickor och några enrisqvistar. Deröfver lägger man ett kors af hopvriden halm, hvars armar äro så långa, att de nå upp öfver kanten på karet. Derefter hopvridas åtskilliga mindre halmringar, som läggas kors och tvärs om hvar andra i karet, tills rosten blir lagom tjock. Öfver alltsammans bredes sedan ett tunt lager halm, som afsköljes med vatten, hvarefter maltet försigtigt slås på rosten.

Blankvörten får nu rinna genom rosten två gånger. Som man emellertid lätt kan förstå, har under den långa kokningen mycket kokat bort. Man bör derför nu späda ut vörten med kokande vatten, tills alltsammans uppgår till 30 kannor.

Sedan nu denna s. k. *ölvört* är tagen, uppkokar man ungefär 25 kannor vatten och låter detta gå en eller ett par gånger genom rosten. Man får härigenom ett godt svagdricka.

Under tiden har man kokat upp ett skålpund god humle i ungefär fyra kannor vatten. Ölvörten hälles nu i bryggpannan, och ungefär två tredjedelar af humlen (är denna ej tillräckligt bäsk, måste man naturligtvis taga mera) tillsättes, hvarefter det hela får koka i fulla tre timmar. Derpå öses brygden upp i kittlar och får svalna. Som genom denna sista kokning qvantiteten åter minskats, späder man åter ut den till fulla måttet och låter alltsammans lätt koka upp, innan man öser af det.

Vid 25 graders värme ilägges jästen — ungefär ett qvarter hemjäst eller ett fjerdedels skålpund pressjäst ... hvarefter ölet väl öfvertäckes och ställes i ett ej allt för kallt rum. Sedan det blifvit utjäst, slås det på tunnor och får ligga två à tre veckor, hvarefter det tappas på buteljer.

På samma sätt förfares med svagdrickat, som dock vid sista kokningen endast behöfver koka två timmar.

Får ö!et sedan ligga någon tid på väl korkade buteljer, blir det af utmärktaste slag. Det försäkrar af mångårig erfarenhe

Ingeborg.

Lämpliga julklappar för damerna!

Såsom synnerligen lämpliga julklappar inom fruntimmersverlden till instundande julafton vill Iduns redaktion rekommendera:

tvänne nyutkomna, förträffliga arbeten af vår frejdade medarbeterska fru Mathilda Langlet, nämligen *Tidsströmningar* samt *Vi och våra söner;* *Qvinnans ställning i samhället* (2:dra uppl.) af en annan bland våra medarbeterskor, fröken Clara Smitt; samt slutligen

en prenumerationssedel å Idun för det kommande året (pris: endast 1 krona för hvarje qvartal).

Bakning.

Bagarbakelse. Ett qvarter skiradt smör röres, tills det blir kallt, samt blandas sedan med 1 qvarter socker, 1 qvarter mjöl och 5 hela ägg, hvaraf ett i sender iröres. Gräddas å ett plåttjern. Halfgräddade beströs de med hackad mandel. Läggas öfver en kafvel, så att de kröka sig. *M. K.*

Tyska bakelser. Fem hela ägg, 1 skålp. pudersocker och 1 skålp. hvetemjöl sammanröres och sedan iägges 1/2 skålp. skållad sötmandel samt kryddnejlikor, kanel och kardemummor efter smak, äfvensom en knifsudd potaska. Slås sedan upp som ett aflångt bröd och bakas strax. Skäres varmt i tunna skifvor och torkas i ugnen. *M. K.*

Godrån. Tio äggulor och en hvita vispas väl. Derpå slår man en kopp sött grädde, 8 rågade matskedar samt hvetmjöl, så att det blir tjockt som en gröt. Gräddas öfver klar eld. *M. K.*

Köket.

Saft-gelé. Utaf hvad slags saft man har, dock helst hallon- eller körsbärssaft, kan detta tillagas. Till en geléskål tages 3 lod gelantine som upplöses i ljumt vatten och sedan röres uti saften, hvilken först blifvit tillräckligt utspädd. *M. K.*

Särdeles god köttkorf. Sju skålp. oxkött, 7 skålp. svinkött, 7 skålp. finskuret fläsk samt 7 skålp. dagen förut kokad potatis, hackas fint och blandas väl tillsammans ungefär en timmes tid. Salt och kryddor tillsättas efter smak. Sedan slår man härtill en kanna uppkokt och väl kallnad mjölk. Köttkorf, tillredd på detta sätt, håller sig god under lång tid. *M. K.*

Att luta fisk. Till 12 kannor vatten sättes 1 skålp. soda och 1 qvarter lim, som omröres och slås kallt på fisken. Denna ligger först 4 dagar i vatten, 4 dagar i luten och 4 dagar i lutvattnet, hvarefter dagligen friskt vatten ombytes. *M. K.*

Fönsterträdgården.

Murgröna. Denna vackra, ständigt gröna slingerväxt får en synnerligt kraftig växt och väl utvecklade blad, om den gödes med tjock kaffesump.

Om flyttning af krukväxter. I allmänhet skadas ej växterna af att flyttas från det ena fönstret till det andra, ehuru de naturligtvis må bäst af att ständigt förblifva under samma växtförhållande. Deremot bör man aldrig flytta blommande krukväxter, ej en gång, då man gör rent. Ty icke allenast sjelfva skakningen vid transporten kan komma knopparna att falla af, utan vid flyttning förändras ofta blommans ställning mot solen, och detta kan föranleda, att knoppar och blommor helt och hållet falla af. Detta gäller i synnerhet om fuksior, hvarför man aldrig bör köpa dessa, då de stå i blom, utan helst innan de ännu börjat sätta knopp.

Husdjuren.

Salt i ladugårdar och stall. I allmänhet försiggår hönsens ruggning — ombyte af fjäder — utan synnerligt störande inverkan på hönsens helsa. Inträder ruggningen på eftersommaren vid kall och ruskig väderlek, kan den samma bli farlig för djuren. Vid ogynsam väderlek bör man hålla hönsen inne och under ruggningen fodra dem bättre än vanligt. Derjemte bör man kasta till dem torra äggskal och lägga (det torde man för öfrigt alltid göra) något salt i drycken. Samtliga våra fjäderfän, i synnerhet dufvorna, äro mycket tacksamma för litet salt. Äfven våra öfriga husdjur äro begärliga efter salt, och många sjukdomar, i synnerhet hos svinen, bero derpå, att djuren ej fått tillräckligt med salt. Man betänke blott, att vår mark och följaktligen äfven våra växter, således också kreatursfodret, blifva fattigare på salt, under det att hafvet blir rikare på sådant. Äfven beträffande villebrådet bör man egna denna fråga mera uppmärksamhet, om bland dem sjukdomar icke skola utbryta. Araben kallar saltet för kamelens konfekt; schweizaren säger: »Ett skålpund salt gifver tio skålpund fett.» Hästarne antyda likaledes genom slickandet på krubbor och väggar, att de hafva behof af salt och syra för magen. Man bör då beströ fodret med lika delar koksalt och krita, hvilket visat sig vara af god nytta.

Breflåda.

Till de många tidningsredaktioner inom skilda delar af landet, som visat välvilja mot Idun och vänligt omnämnt den samma, hembär Red. härmed sitt vördsamma tack.

Majorskan M. K. I det vi härmed till Eder uttala vårt tack för edert varma intresse för Idun samt för de sända bidragen, hoppas vi att i Eder finna en flitig medarbeterska. Som Ni ser, hafva vi redan gjort bruk af edra bidrag.

Ingeborg. Er förträffliga uppsats kom ty värr för sent till det första profnumret. Vi meddela den i stället i detta nummer. Välkommen åter!

Malla m. fl. Edra bidrag mottagna; de skola efter hand införas. Mycken tack och välkommen med mera!

Flere meddelare. Manuskriptet bör skrifvas endast på en sida af papperet och om möjligt med någon marginal. **Redaktionen.**